

۵ پیام در شهادت مظلومانه حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام

مشخصات کتاب

- سرشناسه: فاضل موحدی لنکرانی، محمد، ۱۳۱۰ -
 عنوان و نام پدیدآور: ۵ پیام در شهادت مظلومانه حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام/از پیامهای فاضل لنکرانی.
 مشخصات نشر: قم: مرکز فقه ائمه اطهار، ۱۳۸۵.
 مشخصات ظاهری: ۶۳ ص.
 شابک: ۵۰۰۰ ریال: ۹۶۴-۷۷۰۹-۲۸-۵
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۴۹ - ۶۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 عنوان گسترده: پنج پیام در شهادت مظلومانه حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام.
 موضوع: فاطمه زهرا (س)، ۸؟ قبل از هجرت - ۱۱ق. -- فضایل -- احادیث -- مقاله‌ها و خطابه‌ها.
 موضوع: فاطمه زهرا (س)، ۸؟ قبل از هجرت - ۱۱ق. -- احادیث اهل سنت.
 رده بندی کنگره: BP/۲۷/۲۸/ف۲پ۹
 رده بندی دیویی: ۹۷۳/۲۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۴۲۵۱۴

مقدمه

قال رسول الله صلى الله عليه و آله: «فاطمه بضعة مني من آذاها فقد آذاني...» [۱].

پنج پیام، ص: ۸

در این سال‌ها ایام فاطمیّه، به خصوص فاطمیّه دوّم - و به ویژه روز شهادت حضرت

صدیقۀ طاهره علیها السلام روز سوم جمادی الثانی-، حال و هوای کشور و دسته‌جات عزاداری رنگ و بویی خاص به خود گرفته، مغازه‌ها تعطیل و دسته‌جات عزاداری، سینه‌زنی و زنجیرزنی در خیابان‌ها به سوگ بانویی می‌نشینند که پاره تن پیامبر، همسر امیر مؤمنان و مادر امامان معصوم علیهم السلام است [۲].

همان بانویی که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر در خانه او می‌ایستاد و با صدای بلند می‌فرمود:

«السَّلامُ علیکم یا أهل بیت النبوة...» [۳].

پنج پیام، ص: ۱۰

بدین وسیله بر مردمان بعد از خود اتمام حجت می‌کند: مقصود من از اهل‌بیتی که سفارش آنها را نموده‌ام، اهل این خانه است و عمود این خانه فاطمه زهرا علیها السلام است؛ اما چیزی از غروب خورشید نبوت نگذشته بود که غروب غمگین دیگری را برای عالم اسلام بوجود آوردند و ماه جمال فاطمه زهرا علیها السلام در جوانی [۴] به واسطه ظلم،

پنج پیام، ص: ۱۱

ستم و آزار نامردمان غروب کرد و سب گردید که مرد جنگ‌ها و میدان مبارزه با ابطال عرب، یعنی حضرت امیرمؤمنان علیه السلام از پای درآید.

هنگامی که آن حضرت بدن مطهر بانوی ایمان، زهرای مرضیه را نیمه شب و مخفیانه به خاک سپرد [۵]، غم و اندوه به خانه دلش

پنج پیام، ص: ۱۲

هجوم می‌آورد؛ با این حال، مولای متقیان با استعانت به درگاه خداوند به نماز

می ایستاد، و شکایت به خدا می برد.

آیا این آخرین مظلومیت خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله بود؟ باید گفت که چنین نبود و وقایعی مانند خانه نشینی حضرت

پنج پیام، ص: ۱۳

علی علیه السلام، جنگ معاویه، خوارج نهروان و اصحاب جمل با آن حضرت، مظلومیت وصی آن بزرگوار حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام، شهادت امام حسین علیه السلام به همراه اصحاب و فرزندان در کربلا و به طور کلی مظلومیت همه امامان معصوم در طول تاریخ، ادامه همان مظلومیت بود؛ لیکن مظلومیت مضاعف انکار ظلم بر مظلوم است.

حادثه ای که در شرف وقوع بود و عده ای با زیر سؤال بردن شهادت حضرت زهرا علیها السلام و ظلم هایی که به آن حضرت روا شده بود، در صدد انکار مظلومیت و ظلم و ستم های وارده بر پاره تن رسول خدا صلی الله علیه و آله بودند.

اما با بیداری مراجع عظام تقلید و از جمله حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی (مد ظله) این توطئه شوم خنثی شده، از روز شهادت حضرت زهرا علیها السلام عاشورایی دیگر ساختند و با تشویق مردم به عزاداری و بزرگداشت این روزها اعلام کردند: اگر آن زمان نبودیم که از اهل بیت علیهم السلام دفاع کنیم، امروز با عزاداری، سینه زنی، تشکیل هیأت های عزاداری و پیام ها نمی گذاریم مظلومیت فاطمه زهرا علیها السلام به فراموشی سپرده شود.

شایان ذکر است حضرت آیه الله العظمی فاضل لنکرانی (دام ظلّه العالی) سالیانی است که به مناسبت سالگشت شهادت مظلومانه حضرت صدیق کبری فاطمه الزهراء علیها السلام به جهت اهتمام بر سوگواری و عزاداری این مصیبت جانگداز از سوی مردم اقدام به صدور پیام هایی

پنج پیام، ص: ۱۴

نموده‌اند که تقدیم به علاقمندان و دوستان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام می‌گردد.

امید است مقبول درگاه احدیت قرار گرفته و موجب خشنودی آن بانوی رنج‌دیده و فرزند دل‌بندش حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) گردد.
مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

پنج پیام، ص: ۱۵

۱

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطاهرين سيما الصديقة الشهيدة فاطمة الزهراء واللعن على أعدائهم اجمعين.

این ایام مصادف است با شهادت بزرگ‌ترین بانوی جهان اسلام حضرت فاطمه زهرا؛ آن حقیقت، گوهری است که تا کنون ابعاد وجودی‌اش برای اهل فکر و بصیرت به صورت صحیح و دقیق روشن نگشته است و او را فاطمه گفته‌اند؛ زیرا که خلق از کنه معرفت او محرومند [۶].

ذاتی که از غضب او پیامبر صلی الله علیه و آله و حق تعالی غضب می‌کنند و از رضایت او خشنود می‌گردند [۷]

پنج پیام، ص: ۱۶

حقیقتی که می‌توان گفت علاوه بر این که محور اهل کساء است [۸]، محور اصلی اهل بیت در آیه تطهیر است [۹] و از شعاع وجودی

پنج پیام، ص: ۱۷

او اراده حق تعالی بر اِذْهَابِ رَجْسٍ و تطهیر آنان تعلق گرفت. ما که اکنون مفتخر به پیروی از آن بانوی گرامی و فرزندان

پنج پیام، ص: ۱۸

معصوم وی هستیم، باید در شرایط کنونی آگاهی بیشتر نسبت به افکار و اندیشه‌ها و دستورالعمل‌های آنان داشته باشیم و مبادا در انجام وظایف خود کوتاهی نماییم. لازم است علمای بلاد و خطبای محترم علاوه بر آن که مجالس عزاداری را هر چه باشکوه‌تر انجام می‌دهند، ابعاد معنوی و علمی آن حضرت را مورد توجه خاص قرار دهند و بحمدالله مکتب تشیع مشحون از استدلال و منطق است و اهل انصاف و تدبّر به راحتی در برابر آن خضوع می‌نمایند. دشمن، امروزه به خوبی دریافته است که برای تهی نمودن این ملت و سیطره بر امور آنان، باید آنچه را که تجلی اعتقادات و ایمان مردم است، خاموش و کم‌رنگ سازد، روزی با جهالت تامّ و تمام، گریه و عزاداری بر حضرت سیدالشهداء علیه السلام را امری لغو، و مورد شبهه قرار داده و روزی در شهادت فاطمه زهرا علیها السلام تردید می‌کند؛ در حالی که این امر از واضحات تاریخ اسلام است. معاندان بدانند اگر به خیال خود در شهادت آن حضرت شبهه‌ای را القاء کنند، هرگز نمی‌توانند در مظلومیت ایشان و ستم‌هایی که بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله به ایشان وارد شد [۱۰]، خدشه‌ای را تصور نمایند؛ عمر

پنج پیام، ص: ۱۹

کوتاه وی [۱۱]، خطبه آتشین و سراسر استدلالی او در مسجدالنبی صلی الله علیه و آله [۱۲]،

پنج پیام، ص: ۲۰
گریه‌های شبانه‌روزی ایشان [۱۳] و دفاع محکم آن حضرت از حریم ولایت [۱۴]، همه ادله روشنی بر مظلومیت آن بانو است و از این جهت،

پنج پیام، ص: ۲۱
جهان اسلام در مظلومیت او و شوهرش همیشه عزادار و سوگوار است. انقلاب اسلامی، از توجه خاص ملت ایران به همین ایام، نشأت گرفت و امروزه بهترین عامل برای حفظ و تداوم آن، اهمیت دادن به چنین ایامی است؛ لازم است مؤمنین و پیروان اهل بیت علیهم السلام به ایام فاطمیه بیش از گذشته اهتمام ورزیده و نگذارند این حادثه ناگوار در لابلای حوادث دیگر کم رنگ شود؛ و خصوصاً روز سوم جمادی الثانی که از طرف دولت جمهوری اسلامی تعطیل عمومی اعلام شده است را مورد عنایت خاص قرار دهند.

باشد که آن حضرت را که مادر فرهنگ تشیع است، در این راه همراهی نمایم و در روز قیامت مورد شفاعت خاص ایشان و اولاد طاهرینش قرار گیریم. والسلام علی جمیع إخواننا المؤمنین ورحمة الله وبرکاته.

محمد فاضل لنکرانی ۳۰ / ۵ / ۸۰

پنج پیام، ص: ۲۳

بسم الله الرحمن الرحيم

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا [۱۵]؛ و
قال رسول الله صلى الله عليه و آله: فاطمة بضعة مني من
آذاها فقد آذاني [۱۶]

یکی از بزرگترین افتخارات شیعه، داشتن شخصیتی است که سیده زنان عالم [۱۷] و دارای
مقام عصمت و طهارت است، و به مقتضای

پنج پیام، ص: ۲۴
آیه تطهیر [۱۸] که در مورد پنج تن نازل شد و در رأس آنها رسول گرامی اسلام صلی الله
علیه و آله است [۱۹]، از هر رجس و پلیدی و هر گناه و معصیت بر حسب اراده تکوینی
خداوند متعال دور، و به طهارت مطلقه و پاکی از هر جهت آراسته است.
مقام شامخ آن بزرگوار از افق افکار محدود و نارسای ما، بیرون، و دست اندیشه و فکر
ما از پی بردن به آن کوتاه است [۲۰].
او اولین شهیده راه پر افتخار ولایت و امامت بود وائمه معصومین علیهم السلام عموماً به
فرزندی ایشان افتخار می کردند [۲۱].

پنج پیام، ص: ۲۵
فاطمه علیها السلام زنی است که در اوج مظلومیت و با وجود مصائب فراوان، خصوصاً

مصیبت از دست دادن پیامبر صلی الله علیه و آله و در شرائط بسیار حسّاس که بشر عادی حتّی قادر بر تکلم معمولی نیست، در حضور حکام و بزرگان قوم آنچنان خطبه‌ای [۲۲] ایراد می‌کند که خردمندان از درک آن عاجزند که چگونه یک زن در چنین موقعیتی بتواند این گونه مستدل و محکم سخن گوید، آنهم مطالبی بسیار مهمّ و مربوط به توحید و نبوّت و امامت و نیز سرزنش کسانی که به حکم راحت طلبی و زندگی آرام، وظیفه الهی خود را ترک و در برابر ظلم دیگران سکوت نموده‌اند. آری، باید اعتراف نماییم که مع الأسف بعد از گذشت یکهزار و

پنج پیام، ص: ۲۶

چهارصد سال، نتوانسته‌ایم آن گوهر بی‌نظیر را بشناسیم و از آن تأسف‌آورتر، آن که جهل و نادانی و چه بسا هواهای نفسانی و فریب افکار به ظاهر جدید خوردن، سبب آن گردیده که برخی کوردلان، مقامات آن حضرت را مورد تردید قرار دهند. آری، هرگز برای بشر عادی قابل فهم نیست که یک زن از نوع بشر، به حدّی از رشد و تعالی برسد که رضایت او محور رضایت حقّ تعالی گردد [۲۳]. مدّتی است مطالبی عاری از حقیقت و کاشف از عناد و لجاج در مورد ایشان گفته یا نوشته می‌شود که وجدان هر منصف و علاقمند به حقیقت را جریحه‌دار می‌سازد. صحیح است که مسأله وحدت مورد

پنج پیام، ص: ۲۷

تأکید معمار بزرگ انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی قدس سره بود؛ اما مقصود آن حضرت این نبود که شیعه از مبانی اعتقادی متقن و محکم خویش دست بردارد و شاهد کذب و دروغ حتّی نسبت به فاطمه زهرا علیها السلام باشد؛ بلکه به وضوح مقصود ایشان این بود که مسلمین عموماً در برابر دشمنان اسلام، ابرقدرت جهانی متحد شوند تا دشمن

تواند در حقیقت اسلام رخنه ایجاد نماید. اینک بر شیعیان و پیروان اهل بیت علیهم السلام است که دوشنبه روز سوم جمادی الثانی را که برحسب روایات صحیحه [۲۴] مصادف با

پنج پیام، ص: ۳۲
 شهادت آن حضرت بوده و دولت جمهوری اسلامی ایران آن را تعطیل رسمی اعلام کرده است، هر چه باشکوه تر عزاداری نمایند و مجالس و محافل آن حضرت را کمّاً و کیفاً رونق بخشیده، و با دستجات عزادار در کوچه‌ها و خیابان‌ها ظاهر شوند تا فی الجمله حقّ آن شهیده را ادا کرده باشیم. پیدا است که بی تفاوتی در این رابطه آثار منفی نگران کننده در پیش خواهد داشت. والسلام علی جمیع عباد الله الصالحین.

محمد فاضل لنکرانی ۱۸ / ۵ / ۱۳۸۱

پنج پیام، ص: ۳۳

۳

بسم الله الرحمن الرحيم

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا. [۲۵] قال رسول الله صلى الله عليه وآله: فاطمة بضعة مني

یؤذینی

ما

آذاها [۲۶].

پیر و نوشتاری که سال گذشته به مناسبت سالروز شهادت صدیقہ کبری فاطمه زهرا علیها السلام تحریر شد، معروض می‌دارد: بزرگداشت شهادت این بانوی بزرگوار که اولین و باشخصیت‌ترین شهیده راه ولایت است، تجدید عهد با مقام شامخ ولایت که اکمال دین و اتمام نعمت [۲۷] خداوند با آن است، می‌باشد.

پنج

پیام،

ص:

۳۴

فاطمه‌ای که رضایت او رضایت پیامبر صلی الله علیه و آله و رضایت پیامبر رضایت خداست و غضب او غضب پیامبر و غضب پیامبر غضب خداست [۲۸]. فاطمه‌ای که ائمه بزرگوار ما یعنی کامل‌ترین انسان‌های تاریخ بشریت به مادری او افتخار می‌ورزیدند [۲۹].

فاطمه‌ای که با عمر بسیار کوتاهش [۳۰]، تشیع را برای همیشه بیمه کرد، فاطمه‌ای که با خطبه غرّایش [۳۱] دوست و دشمن را حیرت زده نمود. فاطمه‌ای که با گریه‌های مداومش [۳۲] در داخل و خارج شهر مدینه، عظمت مصیبت از دست دادن پدر و مظلومیت شوهرش را به گوش همگان رسانید و هنوز، گویا صدای او در فضای مدینه طنین‌انداز است.

ما شیعیان افتخار می‌کنیم که معارف حقیقی و بی‌شائبه دین را از مکتب فرزندان معصوم او فرا گرفته‌ایم. معارفی که با عقل سلیم

پنج

پیام،

ص:

۳۵

منطبق، و در هر شرایطی قابل عرضه، و برخوردار از جامعیتی که به همه نیازهای بشری پاسخگوست.

با مکتب فاطمه و فرزندان او علیهم السلام ملت بزرگ و آگاه ایران توانست در برابر ظلم ظالمین ایستادگی، و استقلال و عزت خود را بدست آورند. از این جهت، دشمنان قسم خورده اسلام متوجه این نکته شده‌اند که برای نابودی این ملت باید فاطمیّه و عاشورا، شعبان و رمضان را از این ملت بگیرند و آنگاه به اهداف شوم خود نایل شوند.

در اینجا تذکر مجدد این نکته را لازم می‌دانم که تعظیم این ایام و به پا داشتن مجالس عزا و مصیبت، از سیره مسلمّه و عملی امام خمینی قدس سره بود و این امر ارتباطی به قضیه وحدت ندارد.

وحدتی را که امام بزرگوار و آیه‌الله بروجردی قدس سره بر آن تأکید داشتند، به این معنی نیست که شیعه نسبت به اعتقادات مسلمّه خود سکوت کند، و یا آن را نادیده بگیرد، بلکه مقصود وحدت تمامی مسلمین در برابر استکبار جهانی است که داعیه قدرت منحصره دارد و با الهام از صهیونیزم در فکر فرو پاشیدن مبانی متقن اسلام است. اینک بر عموم شیعیان است که در روز سوم جمادی‌الثانی که از طرف دولت جمهوری اسلامی تعطیل رسمی است، محافل و مجالس عزا اقامه نموده و با دستجات عزادار در کوچه‌ها

پنج پیام، ص: ۳۶

خیابان‌ها ظاهر شوند تا گوشه‌ای از حق آن شهیده را ادا کرده باشیم.
 يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ [۳۳]؛ نور الهی برای همیشه تاریخ روشن، و دل‌های خالی از تعصب از آن استضاء می‌نمایند.

محمد فاضل لنکرانی ۱۳۸۲ / ۵ / ۷

پنج پیام، ص: ۳۷

۴

بسم الله الرحمن الرحيم

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا [۳۴].
 قال رسول الله صلى الله عليه و آله: فاطمة بضعة مني
 يؤذيني ما آذاها [۳۵].

در ایام شهادت عصمت کبری فاطمه زهرا علیها السلام قرار گرفته ایم.
 وجود شریفی که هم امّ ایها بود و هم امّ و مادر گرامی ائمه اطهار علیهم السلام [۳۶].

پنج پیام، ص: ۳۸
 حقیقتی که محور اهل بیت عصمت و طهارت و رمزی عظیم در خلقت، که بشریت حتی
 شیعیان و محبین نتوانسته اند او را بشناسند.
 انسیه ای [۳۷] که حقیقت نورانی او در پس پرده های ظلم و عناد و جهل و

پنج پیام، ص: ۳۹
 خصومت باقی ماند و تا قیامت هم روشن نخواهد شد.
 شیعه و بلکه همه انسانیت و ملک و ملکوت به وجود چنین مخلوقی افتخار نموده و این
 کوثر [۳۸] عظیم خدادادی را سبب بقاء دین پیامبر صلی الله علیه و آله و سیراب شدن

جامعه بشری از کمالات و علوم و سجایای فرزندان گرام او می‌داند. واقعاً اگر زهرا علیها السلام نمی‌بود و این درّ گرانبهای وجود تجلی نمی‌کرد، چه افق تاریکی بر عالم تکوین و تشریح ترسیم می‌گشت؟! همه انسانها بر حسب آیه شریفه قُلْ لَأَسْأَلَنَّكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى [۳۹]. در برابر حقّ معنوی بزرگ پیامبر در هدایت بشریت، موظّف به یک تکلیف مشترکند و آن، مودّت و محبّت به

پنج پیام، ص: ۴۰
ذی القربی و خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله است که در رأس آنان زهرا اطهر است [۴۰].

پنج پیام، ص: ۴۱
این امر به عنوان یک تکلیف و فریضه برای همه انسانها در تمامی دوران است و اختصاص به مردم زمان آن حضرت نداشته است. مودّت نسبت به فاطمه، تکریم و تعظیم آن حضرت، و احیای یاد و خاطره او و ذکر رنجها و مصائبی است که بر آن وجود نازنین وارد شده است [۴۱]. ما هیچگاه نمی‌توانیم آن مصائب را فراموش نماییم و تاریخ گواه بر این امر است که در مدّت عمر کوتاه [۴۲] چه زجرها و ظلمها بر آن یگانه بانو وارد شد که امیرالمؤمنین علی علیه السلام که در رأس موحدین است، بعد از شهادت او فرمود: حزن و اندوهم همیشگی است و پایان نمی‌پذیرد [۴۳].
آیا با چنین تعبیری، شیعه حضرت علی علیه السلام و امت

پنج پیام، ص: ۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله می تواند جدای از این حزن و ماتم باشد؟ از این جهت، بر شیعیان و پیروان اهل بیت علیهم السلام است که در روز چهارشنبه سوّم جمادی الثانی، که بر حسب روایات صحیحه [۴۴] مصادف با شهادت آن حضرت است و بحمد الله در کشور جمهوری اسلامی تعطیل رسمی است، هر چه بیشتر در احیای این امر بکوشند و با فریادها و عزاداری ها و دستجات، ارادت خود را به آن حضرت اظهار و گوشه‌ای از حقوق آن شهیده را ادا نمایند. انشاء الله.

محمد فاضل لنکرانی ۲۹ / ۴ ۸۳

پنج پیام، ص: ۴۳

۵

بسم الله الرحمن الرحيم
«السلام عليك يا أيتها الصديقة الشهيدة» [۴۵]

در آستانه سالگرد شهادت بزرگ بانوی اسلام و جهان فاطمه زهرا سلام الله عليها قرار داریم.

وجود شریفی که مورد مباحات حق تعالی [۴۶] و میوه دل رسول

پنج پیام، ص: ۴۴
 خدا صلی الله علیه و آله [۴۷] و همسر امیر المؤمنین علی علیه السلام و مادر امامان معصوم
 ما است [۴۸].
 آن حضرت بزرگترین بانوی عالمیان است.
 گرچه در قرآن کریم خداوند نسبت به حضرت مریم فرموده است
 «واصطفاک علی نساء العالمین» [۴۹]

، اما برحسب روایات معتبره این اختیار واصطفاء از آن جهت بوده است که حضرت مریم
 بدون شوهر ولادت حضرت عیسی (علی نبینا و آله و علیه السلام) را محقق ساخت و از
 این جهت خاص، حضرت مریم علیها السلام نظیر نداشت.
 اما مقام و عظمت حضرت فاطمه علیها السلام در علم و عصمت و طهارت و عبودیت و
 بندگی بر همه زنهای عالم

پنج پیام، ص: ۴۵
 از ازل تا ابد برتری دارد [۵۰].
 لازم است شیعیان و مسلمانان روز سوم جمادی الثانی که مصادف با شهادت آن صدیقه
 کبری است و از طرف دولت جمهوری اسلامی تعطیل عمومی است را گرامی دارند و
 با برپایی مراسم سوگواری و عزاداری و به راه انداختن دستجات، این روز را به عاشورایی
 دوّم تبدیل نمایند، همان طوری که به حمد الله در چند سال

پنج پیام، ص: ۴۶
 اخیر، این ملت فاطمی به وظیفه خویش به نحو احسن عمل کردند و لازم است از این
 جهت تقدیر و تشکر نمایم.

روشن است که تکریم و احترام به زهراى اطهر، همانا تعظیم پیامبر صلی الله علیه و آله و اجر رسالت آن حضرت است. ملت عزیز و بزرگوار ایران با تمسک به حبل محکم و نا گسستنی اهل بیت علیهم السلام [۵۱] افتخارات بزرگی را در صحنه های انقلاب آفرید و

پنج پیام، ۴۷ ص: با همین نیرو به پیش می رود؛ باید بدانیم رمز موفقیت ما، ارتباط و ایمان کامل به مکتب ائمه طاهرین و توسل به آن ذوات مقدسه است. هویت واقعی ما، تشیع حقیقی و اسلام راستین است. خداوند متعال هرچه بیشتر ما را از عنایات کوثر خویش فاطمه زهرا علیها السلام [۵۲] بهره مند محمد فاضل لنکرانی ۱۵ / ۴ ۸۴

پنج پیام، ص: ۴۹

فهرست منابع

- ۱- إثبات الهداء، للشيخ محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن الحسين، المعروف بالحرّ العاملي (۱۰۳۳- ۱۱۰۴) المطبعة العلمیة، قم، ۱۴۰۴ هـ.
- ۲- الاحتجاج، لأبي منصور أحمد بن علی بن أبي طالب الطبرسی (من أعلام القرن السادس) دار الاسوة، قم، الطبعة الثالثة، ۱۴۲۲ هـ.
- ۳- إحقاق الحقّ وإزهاق الباطل، للسید الشهيد ضیاء الدین القاضی نور الله بن شریف

- الدین بن ضیاء الدین نور الله بن محمد شاه الحسینی المرعشی التستری (۹۵۶- ۱۰۱۹) منشورات مکتبہ آیة الله المرعشی النجفی، قم.
- ۴- الاختصاص، لأبی عبدالله محمد بن محمد بن النعمان العکبری البغدادی، المعروف بالشیخ المفید (۳۳۶- ۴۱۲) دار المفید، بیروت، الطبعة الثانية، ۱۴۱۴ هـ.
- ۵- اختیار معرفة الرجال، المعروف بـ «رجال الکشی» لشیخ الطائفة أبی جعفر محمد بن الحسن بن علی الطوسی (۳۸۵- ۴۶۰) جامعة مشهد، ۱۳۴۸ ش.
- ۶- الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، لأبی عبدالله محمد بن پنج پیام، ص: ۵۰
- محمد بن النعمان العکبری البغدادی، المعروف بالشیخ المفید (۳۳۶- ۴۱۲) مؤسسه آل البيت علیهم السلام، بیروت، الطبعة الثانية، ۱۴۱۴ هـ.
- ۷- إرشاد القلوب، المنجى من عمل به من أليم العقاب، لأبی محمد الحسن بن أبی الحسن علی بن محمد الديلمی (من أعلام القرن الثامن) دار الاسوة للطباعة والنشر، قم، الطبعة الثانية، ۱۴۲۴ هـ.
- ۸- الاستيعاب فی معرفة الأصحاب، لأبی عمر يوسف بن عبدالله ابن محمد بن عبد البر بن عاصم النمري (۳۶۸- ۴۶۳) دار الأعلام، الاردن- عمان، الطبعة الاولى، ۱۴۲۳ هـ.
- ۹- اسد الغابة فی معرفة الصحابة، لعز الدين أبی الحسن علی بن أبی الکرّم محمد بن محمد بن عبد الکریم الشیبانی، المعروف بابن الأثیر الجزری (۵۵۵- ۶۳۰) دار الفكر، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۹ هـ.
- ۱۰- إقبال الأعمال، للسید رضی الدین علی بن موسی بن جعفر بن طاووس (۵۸۹- ۶۶۴)، نشر مکتبہ الإعلام الإسلامی، قم، الطبعة الثانية، ۱۴۱۹ هـ.
- ۱۱- الأمالی، لشیخ الطائفة أبی جعفر محمد بن الحسن بن علی بن الحسن الطوسی (۳۸۵- ۴۶۰) مؤسسه البعثة، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۱۴ هـ.
- ۱۲- الأمالی، لأبی جعفر محمد بن علی بن الحسين بن موسی بن بابويه القمّي، المعروف

- بالشیخ الصدوق (م ۳۸۱) مؤسسه البعثه، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۱۷ هـ.
- ۱۳- الأمالی، لأبى عبدالله محمد بن محمد بن النعمان العکبرى البغدادى، الملقب بالشیخ المفید (۳۳۸- ۴۱۳) منشورات جماعة المدرّسين، پنچ پیام، ص: ۵۱
- قم المقدّسه، بالافست عن المطبعة الإسلامیة، طهران، ۱۴۰۳ هـ.
- ۱۴- أنوار التنزیل وأسرار التأویل، المعروف ب «تفسیر البیضاوى» لناصر الدین أبى سعید عبدالله بن عمر بن محمد بن على البیضاوى الشافعى (م ۶۸۵) شركة مكتبة ومطبعة مصطفى البابى الحلبي وأولاده، مصر، الطبعة الثانية، ۱۳۸۸ هـ.
- ۱۵- بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار عليهم السلام، للعلامة المولى محمد باقر بن محمد تقى المجلسى (۱۰۳۷- ۱۱۱۰، ۱۱۱۱) دار الكتب الإسلامیة، طهران.
- ۱۶- البداية والنهاية، لأبى الفداء إسماعيل بن عمر بن كثير بن ضوء ابن كثير بن زرع، المعروف بابن كثير (۷۰۰- ۷۷۴) دار الحديث، القاهرة، الطبعة الاولى، ۱۴۱۳ هـ.
- ۱۷- البرهان فى تفسير القرآن، للسيد هاشم بن سليمان بن إسماعيل ابن عبد الجواد بن على بن سليمان بن السيد ناصر الحسينى البحرانى التوبلى الكتكتانى (م ۱۱۰۷) مؤسسه البعثه، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۱۵ هـ.
- ۱۸- بشاره المصطفى صلى الله عليه و آله لشيعة المرتضى عليه السلام، لأبى جعفر عماد الدين محمد بن أبى القاسم على بن محمد بن على بن رستم بن يزدبان الطبرى الآملى الكجى (كان حياً ۵۵۳) مؤسسه النشر الإسلامى، قم، الطبعة الثالثة، ۱۴۲۵ هـ.
- ۱۹- بيت الأحزان فى ذكر أحوالات سيده نساء العالمين فاطمة الزهراء عليها السلام، للشيخ عباس بن محمد رضا بن أبى القاسم القمى (۱۲۹۴- ۱۳۵۹) دار الحكمة، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۱۲ هـ.
- پنچ پیام، ص: ۵۲
- ۲۰- تاريخ الامم والملوك (تاريخ الطبرى) لأبى جعفر محمد بن جرير الطبرى (۲۲۴-

- ۳۱۰، بیروت بالافست عن الطبعة بالقاهرة، ۱۳۸۷ هـ.
- ۲۱- تاریخ بغداد (تاریخ مدینه السلام)، لأبى بكر أحمد بن على بن ثابت، المشهور بالخطيب البغدادي (۳۹۲-۴۶۳) دار الغرب الإسلامی، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۲۲ هـ.
- ۲۲- تاریخ یعقوبی، لأحمد بن أبى یعقوب بن جعفر بن وهب بن واضح الكاتب، المعروف بالیعقوبی، دار صادر، بیروت.
- ۲۳- تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العتره الطاهرة، للسید شرف الدین علیّ الحسینی الأسترابادی النجفی (من مفاخر أعلام القرن العاشر) مؤسسہ النشر الإسلامی، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۰۹ هـ.
- ۲۴- التبیان فی تفسیر القرآن، لشیخ الطائفة أبى جعفر محمد بن الحسن بن على بن الحسن الطوسی (۳۸۵-۴۶۰) مؤسسہ الأعلمی للمطبوعات، بیروت، بالافست عن مكتبة الأمين فی النجف الأشرف.
- ۲۵- تفسیر جوامع الجامع، لأبى على الفضل بن الحسن بن الفضل الطبرسی (۴۶۹-۵۴۸) مؤسسہ انتشارات جامعه تهران، الطبعة الثالثة، ۱۳۷۷ ش.
- ۲۶- تفسیر العیاشی، لأبى النضر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش السلمی السمرقندی، المعروف بالعیاشی (من أعلام القرن الثالث الهجرى) المكتبة العلمیة الإسلامیة، طهران، الطبعة الاولى، ۱۳۸۰-۱۳۸۱ هـ.
- ۲۷- تفسیر غرائب القرآن ورغائب الفرقان، لنظام الدین الحسن بن محمد بن حسین القمى النیسابوری (كان حیاً ۸۲۸) دار الكتب العلمیة، پنج پیام، ص: ۵۳
- بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۶ هـ.
- ۲۸- تفسیر فرات، لأبى القاسم فرات بن إبراهیم الكوفی. (من أعلام الغيبة الصغرى) مؤسسہ الطباعة والنشر لوزارة الثقافة والإرشاد الإسلامی، طهران، الطبعة الاولى، ۱۴۱۰ هـ.

- ٢٩- تفسير القمّي، لأبي الحسن عليّ بن إبراهيم بن هاشم القمّي (من أعلام قرني ٣ و ٤) مطبعة النجف، النجف، الطبعة الثانية، ١٣٨٧ هـ.
- ٣٠- التفسير الكبير، لأبي عبد الله محمد بن عمر بن الحسن بن الحسين بن علي التيمي البكري الطبرستاني، المعروف بالفخر الرازي (٥٤٣- ٦٠٦) دار إحياء التراث العربي، بيروت، الطبعة الثالثة، ١٤٢٠ هـ.
- ٣١- تفسير كنز الدقائق و بحر الرغائب، لميرزا محمد المشهدي ابن محمد رضا بن إسماعيل بن جمال الدين القمّي (م حدود ١١٢٥) مؤسسه النشر الإسلامي، قم، الطبعة الاولى، ١٤٠٧- ١٤١٣ هـ.
- ٣٢- تلخيص الشافي، لشيخ الطائفة أبي جعفر محمد بن الحسن بن عليّ الطوسي (٣٨٥- ٤٦٠) مؤسسه انتشارات المحبين، الطبعة الاولى، ١٣٨٢ ش.
- ٣٣- تهذيب الكمال في أسماء الرجال، لجمال الدين أبي الحجّاج يوسف بن عبد الرحمن بن يوسف بن عبد الملك بن يوسف بن علي ابن أبي الزهر القضاعي، المعروف بالمزّي (٦٥٤- ٧٤٢)، دار الفكر، بيروت، ١٤١٤ هـ.
- ٣٤- التوحيد، لأبي جعفر محمد بن عليّ بن الحسين بن موسى بن بابويه القمّي، المعروف بالشيخ الصدوق (م ٣٨١) منشورات جماعة المدرّسين، قم. پنج پیام، ص: ٥٤
- ٣٥- جامع الأحاديث، لجلال الدين عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد بن سابق الدين الخضيرى الأسيوطي، المعروف بالسيوطي (٨٤٩- ٩١١) دار الفكر، بيروت، ١٤١٤ هـ.
- ٣٦- جامع البيان عن تأويل آي القرآن (تفسير الطبري) لأبي جعفر محمد بن جرير الطبري (٢٢٤- ٣١٠) دار ابن حزم، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤٢٣ هـ.
- ٣٧- الجامع الكبير، لأبي عيسى محمد بن عيسى بن سورة بن موسى ابن الضحّاك السلمى (٢٠٩- ٢٧٩) دار الغرب الإسلامي، بيروت، الطبعة الثانية، ١٩٩٨ هـ.
- ٣٨- الجامع لأحكام القرآن، لأبي عبد الله محمد بن أحمد بن أبي بكر بن فرح الأنصاري

- الخزرجى الأندلسى القرطبى (م ٦٧١) دار إحياء التراث العربى، بيروت، ١٤٠٥ هـ.
- ٣٩- الجواهر النقى، المطبوع ضمن السنن الكبرى للبيهقى (ط ه) لعلاء الدين بن على بن عثمان الماردينى، الشهير بابن التركمانى (م ٧٤٥) مطبعة مجلس دائرة المعارف النظامية، حيدر آباد الدكن، الطبعة الاولى، ١٣٤٤ هـ.
- ٤٠- حلية الأولياء، لأبى نعيم أحمد بن عبدالله بن أحمد بن إسحاق ابن موسى بن مهران الأصبهاني (٣٣٦- ٤٣٠) دار الكتب العلمية، بيروت.
- ٤١- الخصال، لأبى جعفر محمد بن على بن الحسين بن موسى بن بابويه القمى، المعروف بالشيخ الصدوق (م ٣٨١) مؤسسه النشر الإسلامى، قم، الطبعة الخامسة، ١٤١٦ هـ.
- ٤٢- الدر المنثور فى التفسير بالمأثور، لجلال الدين عبد الرحمن ابن پنج پیام، ص: ٥٥
- أبى بكر بن محمد بن أبى بكر بن عثمان بن محمد بن خضر بن أيوب بن محمد همام الدين الحضيرى، المعروف بالسيوطى (٨٤٩- ٩١١) دار إحياء التراث العربى، بيروت، الطبعة الاولى ١٤٢١ هـ.
- ٤٣- دلائل الإمامة، لأبى جعفر محمد بن جرير بن رستم الطبرى (من أعلام القرن الخامس) مؤسسه البعثه، قم، الطبعة الاولى، ١٤١٣ هـ.
- ٤٤- دلائل النبوة ومعرفة أحوال صاحب الشريعة، لأبى بكر أحمد ابن الحسين بن على بن موسى البيهقى الخسروجردى (٣٨٤- ٤٥٨) دار الكتب العلمية، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤٠٥ هـ.
- ٤٥- ذخائر العقبى فى مناقب ذوى القربى، للعلامة الحافظ محب الدين أبى العباس أحمد بن عبدالله بن أبى بكر بن محمد الطبرى (٦١٥- ٧٩٤)، مكتبة القدسى، القاهرة، ١٣٥٦ هـ.
- ٤٦- روح المعانى فى تفسير القرآن العظيم والسبع المثانى، لشهاب الدين أبى الفضائل محمد بن عبدالله الحسينى الآلوسى (١٢١٧- ١٢٧٠) دار إحياء التراث العربى، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤٢٠ هـ.

- ٤٧- روضه الواعظين، لأبي علي محمد بن الحسن بن علي بن أحمد بن علي الفتال النيسابوري الفارسي (م ٥٠٨) المطبعة أمير- قم، الطبعة الاولى، ١٣٦٨ ش.
- ٤٨- روض الجنان وروح الجنان في تفسير القرآن، المشهور ب «تفسير الشيخ أبو الفتوح الرازي»، لجمال الدين أبي الفتوح الحسين بن علي بن محمد بن أحمد بن الحسين بن أحمد الخزاعي الرازي النيسابوري (م حدود ٥٥٤) بنياد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی مؤسسه الدراسات
- ٥٦ پنج پیام، ص: ٥٦
- الإسلامية التابعة للروضة للرضوية) مشهد، ١٣٧١ ش.
- ٤٩- سنن أبي داود، لسليمان بن الأشعث بن عمرو بن عامر السجستاني (٢٠٢- ٢٧٥) دار ابن حزم، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤١٨ هـ.
- ٥٠- سنن الترمذي (الجامع الصحيح) لأبي عيسى محمد بن عيسى ابن سورة بن موسى بن الضحاک السلمي (٢٠٩- ٢٧٩) دار إحياء التراث العربي، بيروت، ١٤١٥ هـ.
- ٥١- السنن الكبرى، لأبي بكر أحمد بن الحسين بن علي بن موسى البيهقي الخسروجردي (٣٨٤- ٤٥٨) دار الفكر، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤١٩ هـ.
- ٥٢- سير أعلام النبلاء، لأبي عبدالله شمس الدين محمد بن أحمد ابن عثمان بن قايماز التركماني الفارقي، المشتهر بالذهبي (٦٧٣- ٧٤٨)، دار الفكر، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤١٧ هـ.
- ٥٣- الشافي في الإمامة، للشريف المرتضى علي بن الحسين بن موسى بن محمد بن موسى بن إبراهيم بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق عليهم السلام (٣٥٥- ٤٣٦ هـ) مؤسسه الصادق، طهران، الطبعة الثانية، ١٤١٠ هـ.
- ٥٤- شرح الأخبار في فضائل الأئمة الأطهار عليهم السلام، للقاضي النعمان ابن محمد التيمي المغربي (م ٣٦٣)، مؤسسه النشر الإسلامي، الطبعة الاولى، ١٤٠٩ هـ.
- ٥٥- شرح نهج البلاغه، لعبد الحميد بن هبة الله بن محمد بن محمد ابن الحسين المدائني،

- المعروف بابن أبى الحديد (٥٨٦- ٦٥٥) مؤسسۀ إسماعيلیان، قم. پنج پیام، ص: ٥٧
- ٥٦- شواهد التنزيل لقواعد التفضيل فى الآيات النازلة فى أهل البيت صلوات الله وسلامه عليهم، لأبى القاسم عبيد الله بن عبد الله بن أحمد بن محمد بن حسان، المعروف بالحاكم الحسكاني (من أعلام القرن الخامس الهجرى) مؤسسۀ الطبع والنشر التابعة لوزارة الثقافة والإرشاد الإسلامى، الطبعة الاولى، ١٤١١ هـ.
- ٥٧- صحيح البخارى، لأبى عبد الله محمد بن إسماعيل بن إبراهيم ابن المغيرة بن بردزبه البخارى الجعفى (١٩٤- ٢٥٦) دار الفكر للطباعة والنشر، ١٤١٩ هـ.
- ٥٨- صحيح مسلم، لأبى الحسين مسلم بن الحجاج بن مسلم القشيري النيسابورى (٢٠٦- ٢٦١) دار ابن حزم، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤١٦ هـ.
- ٥٩- علل الشرائع، لأبى جعفر محمد بن على بن الحسين بن موسى بن بابويه القمى، المعروف بالشيخ الصدوق (م ٣٨١) المكتبة الحيدريّة ومطبعتها، النجف الأشرف، ١٣٨٥ هـ.
- ٦٠- عمدة عيون صحاح الأخبار فى مناقب إمام الأبرار، لأبى الحسين يحيى بن الحسن بن الحسين بن على بن محمد بن البطريق الأسدى الحلّى، المعروف بابن البطريق (٥٣٣- ٦٠٠) مؤسسۀ النشر الإسلامى، قم المشرفّة، ١٤٠٧ هـ.
- ٦١- عوالم العلوم والمعارف والأحوال من الآيات والأخبار والأقوال، للشيخ عبد الله بن نور الله البحرانى الاصفهانى (من أعلام تلامذة المجلسى) مؤسسۀ الإمام المهدي عليه السلام، قم المقدّسة، الطبعة الاولى، ١٤٠٥- ١٤١٦ هـ.
- ٦٢- عيون أخبار الرضا عليه السلام، لأبى جعفر محمد بن على بن الحسين ابن پنج پیام، ص: ٥٨
- موسى بن بابويه القمى، المعروف بالشيخ الصدوق (م ٣٨١) دار العلم، قم، ١٣٧٧ هـ.
- ٦٣- الغدير فى الكتاب والسنة والأدب، للشيخ عبد الحسين أحمد الأمينى النجفى (١٣٢٠-

- ۱۳۹۰)، مرکز الغدير للدراسات الإسلامية، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۱۶ هـ.
- ۶۴- فتح القدير الجامع بين فنى الرواية والدراية من علم التفسير، لمحمد بن على بن محمد بن عبد الله بن الحسن بن محمد بن صلاح بن على بن عبد الله الشوكانى (۱۱۷۳- ۱۲۵۰) دار الفكر، بيروت، الطبعة الثالثة، ۱۳۹۳ هـ.
- ۶۵- فرائد السمطين فى فضائل المرتضى والبتول والسبطين والأئمة من ذريتهم عليهم السلام، للشيخ إبراهيم بن محمد بن المؤيد أبو بكر بن محمد بن حمويه الجوينى الخراسانى، المعروف بالحموى وابن حمويه (۶۴۴- ۷۲۲) مؤسسهُ المحمودى للطباعة والنشر، الطبعة الاولى، ۱۳۹۸ هـ.
- ۶۶- الفضائل، للشيخ سديد الدين أبى الفضل شاذان بن جبرئيل بن أبى طالب القمى (من أعلام القرن السادس) مؤسسهُ ولى عصر، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۲۲ هـ.
- ۶۷- فضائل أهل البيت عليهم السلام من كتاب فضائل الصحابة، لأبى عبد الله أحمد بن محمد بن حنبل (۱۶۴- ۲۴۱) و استدراك عبد الله بن أحمد بن محمد بن حنبل (۲۹۰) وأبى بكر أحمد بن جعفر بن حمدان القطيعى (۳۶۸) المجمع العالمى للتقريب بين المذاهب الإسلامية، الطبعة الاولى- ۱۴۲۵ هـ.
- ۶۸- قرب الإسناد، لأبى العباس عبد الله بن جعفر بن الحسين بن مالك پنج پیام، ص: ۵۹
- بن جامع الحميرى القمى (من أعلام القرن الثالث) مؤسسهُ آل البيت عليهم السلام لإحياء التراث، بيروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۳ هـ.
- ۶۹- الكافى، لثقة الإسلام أبى جعفر محمد بن يعقوب بن إسحاق الكلينى الرازى (م ۳۲۹) دار الكتب الإسلامية، طهران، الطبعة الثالثة، ۱۳۸۸- ۱۳۸۹ هـ.
- ۷۰- الكامل فى التاريخ، لعز الدين أبى الحسن على بن محمد بن محمد بن عبد الكريم بن عبد الواحد الشيبانى، المعروف بابن الأثير (۵۵۵- ۶۳۰) دار الكتاب العربى، بيروت، الطبعة الثالثة، ۱۴۲۲ هـ.

- ۷۱- کتاب سلیم بن قیس الهلالی، لأبی صادق سلیم بن قیس الهلالی العامری الکوفی (م ۷۶) مطبعة نگارش، الطبعة الثالثة، ۱۴۲۳ هـ.
- ۷۲- الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل وعیون الأقاویل فی وجوه التأویل، لأبی القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الخوارزمی الزمخشری (۴۶۷-۵۳۸) دار الكتاب العربی، بیروت، ۱۳۶۶ هـ.
- ۷۳- کشف الغمّة فی معرفة الأئمّة علیهم السلام، لبهاء الدین علی بن عیسی ابن أبی الفتح الیربلی (م ۶۹۳) المطبعة العلمیّة، قم، بالافست عن مكتبة بنی هاشم، تبریز، ۱۳۸۱ هـ.
- ۷۴- الکشف والبیان، المعروف تفسیر الثعلبی، لأبی إسحاق أحمد ابن محمد بن إبراهیم الثعلبی النیسابوری (م ۴۲۷) دار إحياء التراث العربی، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۲۲ هـ.
- ۷۵- کفایة الأثر فی النصّ علی الأئمّة الاثنی عشر، لأبی القاسم علی ابن محمد بن علی الخزاز القمّی الرازی (من أعلام القرن الرابع) انتشارات بیدار، پنج پیام، ص: ۶۰ مطبعة الخیام، قم، ۱۴۱۰ هـ.
- ۷۶- کنز العمال فی سنن الأقوال والأفعال، لعلی بن حسام الدین بن عبد الملك الجونبوری، المشهور بالمتقی الهندی (۸۸۵-۹۷۵) مؤسسه الرسالة، بیروت، ۱۴۰۹ هـ.
- ۷۷- لسان المیزان، لشهاب الدین أحمد بن علی بن محمد بن محمد بن علی بن أحمد، الشهیر بابن حجر العسقلانی (۷۷۳-۸۵۲) دار إحياء التراث العربی، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۶ هـ.
- ۷۸- مائة منقبة من مناقب أمير المؤمنين علی بن أبی طالب والأئمّة من ولده علیهم السلام من طریق العامة، لأبی الحسن محمد بن أحمد بن علی بن الحسن بن شاذان القمّی (كان حیاً ۴۱۲) مدرسة الإمام المهدي عليه السلام، قم المقدّسة، الطبعة الاولى، ۱۴۰۷ هـ.
- ۷۹- متشابه القرآن ومختلفه، لأبی جعفر محمد بن علی بن شهر آشوب السروی المازندرانی (م ۵۸۸) انتشارات بیدار.

- ۸۰- مجمع البیان فی تفسیر القرآن، لأبى علی الفضل بن الحسن بن الفضل الطبرسى (۴۶۹- ۵۴۸) دار الفكر، بیروت، ۱۴۱۴ هـ.
- ۸۱- مجمع الزوائد ومنبع الفوائد، لنور الدین علی بن أبى بکر بن سلیمان الهیثمى الشافعى (۷۳۵- ۸۰۷) دار الکتب العلمیة، بیروت، ۱۴۰۸ هـ.
- ۸۲- المحاسن، لأحمد بن أبى عبدالله محمد بن خالد بن عبد الرحمن بن محمد بن علی البرقى الکوفى (م ۲۷۴ أو ۲۸۰) دار الکتب الإسلامیة، قم.
- ۸۳- مروج الذهب ومعادن الجوهر، لأبى الحسن علی بن حسین ابن علی المسعودى (م ۶۴۵) منشورات دار الهجرة، قم، الطبعة الثانية، ۱۴۰۴ هـ.
- پیام، ص: ۶۱
- ۸۴- المستدرک علی الصحیحین، لأبى عبدالله محمد بن عبدالله بن حمدویه بن نعیم بن الحکیم الضبى الطهمانى النیسابورى الشافعى، المعروف بابن البیع (۳۲۱- ۴۰۵) دار الکتب العلمیة، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۱ هـ.
- ۸۵- المسند، لأبى عبدالله أحمد بن محمد بن حنبل بن هلال الشیبانى (۱۶۴- ۲۴۱) دار الفكر، بیروت، الطبعة الثانية، ۱۴۱۴ هـ.
- ۸۶- مسند فاطمة الزهراء علیها السلام، للشیخ عزیز الله العطاردى، انتشارات عطارد، الطبعة الاولى، ۱۴۱۲ هـ.
- ۸۷- مشکل الآثار، لأبى جعفر أحمد بن محمد بن سلامة بن سلمة الأزدى الطحاوى المصرى الحنفى (۲۲۹- ۳۲۱) دار الکتب العلمیة، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۵ هـ.
- ۸۸- مصباح الأنوار فى فضائل إمام الأبرار، للشیخ هاشم بن محمد، من مخطوطات مكتبة العمومى آیه الله المرعى النجفى، الرقم ۵۱۹۵.
- مصباح الكفعمى، أو جنه الأمان الواقیه و جنه الأیمان الباقیه، لتقى الدین إبراهیم بن علی بن الحسن بن محمد بن صالح بن إسماعیل الحارثى الكفعمى العاملى (۸۴۰- ۹۰۵) منشورات الرضى، زاهدی.

- ۸۹- مصباح المتهجد، لأبي جعفر محمد بن الحسن بن علي بن الحسن الطوسي، المشتهر بشيخ الطائفة والشيخ الطوسي (۳۸۵ - ۴۶۰) مؤسس فقه الشيعة، بيروت، الطبعة الاولى، ۱۴۱۱ .
- ۹۰- معاني الأخبار، لأبي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه القمي، المعروف بالشيخ الصدوق (م ۳۸۱) مؤسس النشر الإسلامي، پنج پیام، ص: ۶۲ قم، الطبعة الثالثة، ۱۴۱۶ .
- ۹۱- معجم أحاديث الإمام المهدي عليه السلام، للهيئة العلمية في مؤسسه المعارف الإسلامية، الطبعة الاولى، ۱۴۱۱ .
- ۹۲- المعجم الكبير، لأبي القاسم سليمان بن أحمد بن أيوب اللخمي الطبراني (۲۶۰ - ۳۶۰) دار إحياء التراث العربي، بيروت، الطبعة الثانية، ۱۴۰۴ .
- ۹۳- مقاتل الطالبين، لعلي بن الحسين بن محمد بن أحمد بن الهيثم بن عبد الرحمان، المعروف بأبي الفرج الأصبهاني (۲۸۴ - ۳۵۶) دار المعرفة، بيروت.
- ۹۴- مقتل الحسين عليه السلام، لأبي المؤيد أخطب خوارزم الموفق بن أحمد بن محمد المكي الخوارزمي (م ۵۶۸) مكتبة المفيد، قم، بالافست، عن الطبعة في النجف الأشرف ۱۳۶۷ .
- ۹۵- مقتل الحسين عليه السلام (وقعة الطف) للمؤرخ لوط بن يحيى بن سعيد بن مخنف بن سليم الأزدي (م ۱۵۸) المطبعة العلمية، قم، الطبعة الثانية، ۱۳۶۴ ش.
- ۹۶- مقتل الحسين عليه السلام وقيام المختار، لأبي محمد أحمد بن أعثم الكوفي، انتشارات أنوار الهدى، قم، الطبعة الثانية، ۱۴۲۴ .
- ۹۷- المناقب، لأبي المؤيد أخطب خوارزم الموفق بن أحمد بن محمد المكي الخوارزمي (م ۵۶۸)، مؤسس النشر الإسلامي، قم، الطبعة الثالثة، ۱۴۱۷ .
- ۹۸- مناقب آل أبي طالب عليهم السلام، لأبي جعفر محمد بن علي بن شهر آشوب

- پنج پیام، ص: ۶۳
- السروی المازندرانی (م ۵۸۸) منشورات علامه، المطبعة العلمية، قم.
- ۹۹- میزان الاعتدال فی نقد الرجال، لأبی عبدالله شمس الدین محمد بن أحمد بن عثمان بن قایماز التركمانی الفارقی، المشتهر بالذهبی (۶۷۳- ۷۴۸)، دار الفكر، بیروت.
- ۱۰۰- میزان فی تفسیر القرآن، للعلامة السيد محمد حسین الطباطبائي (۱۳۲۱- ۱۴۰۳) مؤسسه مطبوعاتی إسماعیلیان، قم، الطبعة الثالثة، ۱۳۹۳ هـ.
- ۱۰۱- نهج البلاغه، وهو مجموع ما اختاره أبو الحسن محمد بن الحسين بن موسى بن محمد بن موسى بن إبراهيم بن الإمام موسى بن جعفر عليهم السلام، المعروف ب «الشريف الرضي» (۳۵۹- ۴۰۶) من كلام أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام، تحقيق الدكتور صبحی الصالح، دار الهجرة، قم.
- ۱۰۲- نهج الحق وكشف الصدق، لجمال الدین أبي منصور الحسن ابن يوسف بن علی بن محمد بن المطهر الأسدی، المعروف بالعلامة الحلّی (۶۴۸- ۷۲۶) مؤسسه دار الهجرة، قم، الطبعة الاولى، ۱۴۰۷ هـ [۵۳].

[۱] (۱). این روایت به عبارت های مختلفی نقل شده است که بعضی از آنها را با ذکر

مصدر بیان می کنیم.

۱- «فاطمه بضعة منی، من آذاها فقد آذانی»: فضائل اهل البيت عليهم السلام: ۲۴۰ ح ۳۷۵،

المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۳ ح ۴۷۵، السنن الكبرى بیهقی ۱۵: ۲۷۶ ح ۲۱۴۶۰،

کنز العمال ۱۲: ۱۱۱ ح ۳۴۲۴۱، کتاب سلیم بن قیس ۲: ۸۶۹ ح ۴۸، شرح الأخبار ۳: ۳۰

ح ۹۷۰، أمالی صدوق: ۱۶۵ ح ۱۶۳ با اضافه ای، کفایة الاثر: ۶۵، دلائل الإمامة: ۱۳۵ ح

۴۳، تفسیر روض الجنان و روح الجنان ۴: ۳۱۸، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۳۲، کشف

الغمة ٢: ٩٢-٩٣، بحار الأنوار ٤٣: ٣٩ ح ٤٠ و ص ٥٤ ح ٤٨ و ص ٧٦ ح ٦٣ و ص ٨٠ ح ٦٨، احقاق الحق ١٠: ٢٠٩-٢١١ و ج ١٩: ٧٧، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ١: ١٥٠ و ج ٢: ١٠٥٠.

٢- «فاطمة بضعة مني، يؤذيني ما آذاها»، فضائل أهل البيت عليهم السلام: ٢٤١ ح ٣٧٨، صحيح مسلم ٤: ١٥١٢ ح ٩٤/٢٤٤٩، سنن ترمذی ٥: ٦٩٨ ح ٣٨٧٨، و در ادامه آن آمده «وينصني ما أنصبها»، المستدرک علی الصحیحین ٣: ١٧٣ ح ٤٧٥١، و همچنين در ادامه آن آمده «وينصني ما أنصبها»، التفسير الكبير فخر رازی ٩: ٥٩٥، تفسير غرائب القرآن ٦: ٧٤، كنز العمال ١٢: ١٠٧ ح ٣٤٢١٥، و همچنين در ادامه آن آمده «وينصني ما أنصبها»، معانی الاخبار: ٣٠٣ ح ١ و ٢. إعلام الوری ١: ٢٩٤، بحار الأنوار ٤٣: ٢٦ ح ٢٦ و در ادامه آن آمده «ويسرني ما سرها و ...

«، احقاق الحق ١٠: ٢٠٩-٢١٠، و ج ١٩: ٧٨، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ١: ١٤٥ ح ٨-١١، مسند فاطمة عليها السلام عطاردی: ٣٣٦ ح ٧. ٣- «فاطمة بضعة مني، يريني ما رابها (أرابها) ويؤذيني ما آذاها»: فضائل أهل البيت عليهم السلام: ٢٤٢ ح ٣٧٩، صحيح بخاری ٦: ١٩٣ ح ٥٢٣٠، صحيح مسلم ٤: ١٥١٢ ح ٩٣/٢٤٤٩، سنن ترمذی ٥: ٦٩٨ ح ٣٨٧٦، حلية الأولياء ٢: ٤٠، اسد الغابة ٦: ٢٢٥ رقم ٧١٧٥، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ١: ٥٣، ذخائر العقبی: ٣٧-٣٨، تهذيب الكمال ٢٢: ٣٨٨ رقم ٨٤٨٨، سير أعلام النبلاء ٣: ٤٢٥ رقم ١١٤، البداية والنهاية ٦: ٣٢٦، كنز العمال ١٢: ١١٢ ح ٣٤٢٤٣، شرح الأخبار ٣: ٦٠ ح ٩٨١، مناقب ابن شهر آشوب ٣: ٣٣٢، بحار الأنوار ٤٣: ٣٩ ح ٤٠، احقاق الحق ١٠: ١٩٠-١٩٩، و ج ١٩: ٨٣-٨٤، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ١: ١٤٥ و ١٥٠، مسند فاطمة عليها السلام عطاردی: ٣٣٦ ح ٨. ٤- «فاطمة بضعة مني، فمن اغضبها أغضبني»: صحيح بخاری ٤: ٢٥٢ ح ٣٧١٤ و ص ٢٦٤ ح ٣٧٦٧، كنز العمال ١٢: ١٠٨ ح ٣٤٢٢٢، جامع الأحاديث ٦: ٢٥٨ ح ١٤٧٢٤، شرح

الأخبار ۳: ۳۱ ح ۹۷۲ و ص ۶۱ ح ۹۸۳، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۳۲، بحار الأنوار ۴۳: ۳۹ ح ۴۰، احقاق الحق ۱۰: ۲۰۶-۲۰۸، و ج ۱۹: ۸۷-۹۰، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۱۵۰، مسند فاطمة عليها السلام عطاردی: ۳۳۴ ح ۳ و ص ۳۳۵ ح ۶. البته این روایت به تعبیر بسیار دیگری که نزدیک به سی نوع آن را ملاحظه کرده‌ایم در کتب روایی وارد شده است که ذکر تمامی آنها از حوصله این مختصر خارج است. ولیکن به جهت سهولت مراجعه برای تحقیق، بعضی از منابع آنها را نام می‌بریم، مثل: صحیح مسلم ۴: ۱۵۱۲-۱۵۱۳ ح ۹۴-۹۶/۲۴۴۹، صحیح بخاری ۴: ۲۵۵ ح ۳۷۲۹، فضائل اهل البيت عليهم السلام: ۲۴۰-۲۴۹ ح ۳۷۴-۳۷۸، الجامع الكبير ترمذی ۶: ۱۷۳ ح ۳۸۶۸، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۲-۱۷۳ ح ۴۷۴۷ و ۴۷۴۹، حلیة الأولیاء ۲: ۴۰-۴۱، و ج ۳: ۲۰۶، السنن الكبرى بیهقی ۱۰: ۲۰۶ ح ۱۳۶۸۰، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۵۳-۵۴، ۶۰، ۶۲، مناقب خوارزمی: ۳۵۳ ح ۳۶۴، ذخائر العقبی: ۳۷-۳۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۲۸، ۴۳۳ رقم ۱۱۴، مجمع الزوائد ۹: ۲۰۳، کنز العمال ۱۲: ۱۰۶-۱۱۴، و ج ۱۳: ۶۷۴ ح ۲۷۷۲۶ و ص ۶۷۸ ح ۳۷۷۳۵، ۳۷۷۳۶ و ۳۷۷۳۷، جامع الأحادیث ۶: ۲۵۸ ح ۱۴۷۲۴ و ۱۴۷۲۵، قرب الإسناد: ۱۱۲ ح ۳۸۹، شرح الأخبار ۳: ۶۴ ح ۹۸۷، علل الشرائع ۱: ۲۲۰ ب ۱۴۹ ح ۲، أمالی صدوق: ۱۶۵ ح ۱۶۳ و ص ۱۷۵ ح ۱۷۸ و ص ۵۷۵ ح ۷۸۷، کفایة الاثر: ۶۴، أمالی مفید: ۲۶۰، أمالی طوسی: ۲۴ ح ۳۰، تلخیص الشافی ۳: ۱۲۲، روضة الواعظین: ۱۵۰، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۳۲، کشف الغمة ۲: ۹۲-۹۳، بحار الأنوار ۴۳: ۲۳-۸۰، إثبات الهداة ۱: ۵۳۸ ح ۱۶۶، احقاق الحق ۱۰: ۱۸۷-۲۲۸ و ج ۱۹: ۷۶-۹۳، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۱۴۳-۱۵۲، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۱۳۶ ح ۶۷ و ۶۸ و ص ۱۴۵ ح ۱ و ص ۱۴۷ ح ۴ و ص ۱۶۳ ح ۲۷ و ص ۳۳۳-۳۳۷ ح ۱، ۲، ۴، ۵، ۹-۱۱ و ص ۳۵۷-۳۵۸ ح ۱-۴. [۲] (۱). منابع آن در ص ۳۷ در پاورقی ۳ خواهد آمد. [۳] (۲). این روایت نیز به عبارتهای مختلفی نقل شده که با چشم‌پوشی از اختلاف

جزئی در عبارات می‌توان آنها را به دو دسته تقسیم نمود. یک دسته روایاتی که عبارات آنها با اختلاف اندکی این گونه است: کان رسول الله صلی الله علیه و آله یمرّ بباب فاطمة (علی) ... و يقول: الصلاة ... « إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُم تَطْهِيرًا ». دسته دوم هم روایاتی که عبارات آنها با اختلاف کمی این گونه است: کان النبی صلی الله علیه و آله یجیء إلى باب فاطمة (علی) ... و يقول: السلام علیکم ... « إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ ... ». و ما بعضی از منابع این روایات را با چشم‌پوشی از اختلاف در تعبیر و الفاظ ذکر خواهیم کرد.

منابع دسته اول: فضائل اهل البيت عليهم السلام: ۲۵۰ ح ۳۹۰ و ۳۹۱، مسند احمد ۴: ۵۱۶ ح ۱۳۷۳۰ و ص ۵۶۸ ح ۱۴۰۴۲، سنن ترمذی ۵: ۳۵۲ ح ۳۲۱۹، جامع البيان ۱۲: ۱۱ ح ۲۸۴۹۲ و ۲۸۴۹۴، مشکل الآثار ۱: ۳۳۱ ح ۷۸۴، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۲ ح ۴۷۴۸، شواهد التنزیل ۲: ۱۸-۱۳۸ ح ۶۳۷-۶۴۴، ۶۶۵، ۶۶۷، ۶۹۵، ۷۷۲ و ۷۷۳، مناقب خوارزمی: ۶۰ ح ۲۹، اسد الغابة ۶: ۲۲۶ رقم ۷۱۷۵، ذخائر العقبی: ۲۴-۲۵، تهذیب الکمال ۲۱: ۱۸۷-۱۸۸ رقم ۷۹۲۱ و ج ۲۲: ۳۸۹ رقم ۸۴۸۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۳۴ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۸: ۱۹۴، مجمع الزوائد ۹: ۱۶۸ ۱۶۹، الدر المنثور ۵: ۵۳۸ و ج ۶: ۵۳۳-۵۳۵، کنز العمال ۱۳: ۶۴۶ ح ۶۳۲ ح ۳۷۶۳۲، فتح القدير ۴: ۳۹۶ و ج ۴: ۲۸۰. أمالی صدوق ۲۰۸ ح ۲۳۰، عیون أخبار الرضا علیه السلام ۱: ۲۴۰، أمالی مفید: ۳۱۸ ح ۴، الشافی فی الامامة ۳: ۱۳۶، أمالی طوسی: ۸۹ ح ۱۳۸ و ص ۵۶۵ ح ۱۱۷۴، تلخیص الشافی ۲: ۲۵۳، مجمع البيان ۷: ۵۹، جوامع الجامع ۲: ۴۴۴، تفسیر روض الجنان و روح الجنان ۱۵: ۴۱۹-۴۲۰، متشابه القرآن و مختلفه ۲: ۶۳، تفسیر البرهان ۳: ۷۹۰ ح ۷۰۸۳، بحار الأنوار ۱۰: ۱۴۲ ح ۵، و ج ۱۶: ۲۰۳، و ج ۲۵-۲۱۲ و ص ۲۳۷ ح ۲۱، و ج ۳۵: ۲۰۷ ح ۳ و ص ۲۲۳ ح ۳۰ و ص ۲۲۷، و ج ۳۷: ۳۶ ح ۳، و ج ۴۳: ۵۳ ح ۴۸، و ج ۷۲: ۱۵۴، و ج ۸۲:

۱۹۱-۱۹۲، و ج ۸۶: ۲۴۶ ح ۶، تفسیر نور الثقلین ۳: ۴۰۸-۴۱۰ ح ۱۸۶، ۱۹۱، تفسیر کنز الدقائق ۶: ۳۴۳.

احقاق الحق ۲: ۵۰۲-۵۰۳، ۵۱۵، ۵۱۸، ۵۲۶، ۵۲۹، ۵۳۱، ۵۳۳، ۵۳۶، و ج ۳: ۵۲۹-۵۳۰، و ج ۹: ۴۷-۴۸، ۵۰-۵۱، ۵۵، ۶۱-۶۲، و ج ۱۴: ۴۹، ۵۷-۵۹، ۶۷-۶۸، ۷۹-۸۱، ۱۰۳، ۱۰۵، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۱۱۲، مسند فاطمه عليها السلام عطاردي: ۱۴۰ ح ۷۶ و ص ۲۷۵ ح ۵۹ و ص ۲۷۷ ح ۶۲. منابع دسته دوم: مشکل الآثار ۱: ۲۳۱ ح ۷۸۵، شواهد التنزيل ۲: ۴۶-۸۳ ح ۶۶۶، ۶۹۴، ۶۹۶ و ۷۰۳، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمي ۱: ۶۷، مناقب خوارزمي: ۶۰ ح ۲۸، مجمع الزوائد ۹: ۱۶۸-۱۶۹، الدر المنثور ۶: ۵۳۴-۵۳۵. تفسیر فرات کوفی: ۳۳۸-۳۳۹ ح ۴۶۱-۴۶۳، تفسیر قمی ۲: ۶۷، أمالی طوسی: ۲۵۱ ح ۴۴۷، كشف الغمة ۲: ۸۳، تفسیر البرهان ۳: ۷۹۰-۷۹۱ ح ۷۰۸۴ و ۷۰۸۶، تفسیر نور الثقلین ۳: ۴۰۸-۴۱۰ ح ۱۸۸ و ۱۹۲، بحار الأنوار ۴۳: ۵۳، و ج ۲۵: ۲۲۰ ح ۱۹، و ج ۳۵: ۲۰۷ ح ۲ و ص ۲۰۹ ح ۸ و ص ۲۱۳ ح ۱۶ و ص ۲۱۴ ح ۱۸ و ص ۲۱۶ ح ۲۰، تفسیر کنز الدقائق ۶: ۳۴۲-۳۴۳.

احقاق الحق ۲: ۵۲۰، ۵۲۶، ۵۴۸، و ج ۳: ۵۲۹، و ج ۹: ۴۸-۵۱، ۵۴، ۶۲ و ۶۴، و ج ۱۴: ۵۱-۵۲، ۶۷ و ۷۹-۸۲، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۱۱۲، مسند فاطمة عليها السلام عطاردي، ۲۶۸ ح ۴۳ و ص ۲۷۳ ح ۵۳. [۴] (۱). تاریخ طبری ۳: ۲۴۰، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۶ ح ۴۷۶۱، الإستیعاب: ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمي ۱: ۸۳، اسد الغابة ۶: ۲۲۸ رقم ۷۱۷۵، کامل ابن اثیر ۲: ۲۰۰، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۳۰-۴۳۱ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۶: ۳۲۷. اصول کافی ۱: ۴۵۸، مصباح المتهدد: ۷۹۳، دلائل الإمامة: ۷۹ ح ۱۸ و ص ۱۳۴ ح ۴۳، كشف الغمة ۲: ۷۵ و ۱۲۹، مصباح کفعمی: ۵۲۲، بحار الأنوار ۴۳: ۶-۱۰ ح ۱۶، احقاق الحق ۱۰: ۱۱-۱۲، و ج ۱۹: ۱۷۵، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۴۵-۵۲ ح

۱- ۲۴، مسند فاطمة عليها السلام عطاردي: ۷- ۱۳ ح ۱- ۱۲. [۵] (۱). صحيح بخارى ۵: ۹۸ ح ۴۲۴۱، تاريخ طبرى ۳: ۲۴۰، المستدرک على الصحيحين ۳: ۱۷۷- ۱۷۹ ح ۴۷۶۳، ۴۷۶۴ و ۴۷۶۹، حلية الأولياء ۲: ۴۳، السنن الكبرى بيهقى ۵: ۲۵۶ ح ۶۷۵۹- ۶۷۶۱ و ص ۳۵۹ ح ۷۰۳۰، الاستيعاب: ۹۲۷- ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمي ۱: ۸۲- ۸۳ و ۸۶، كامل ابن اثير ۲: ۲۰۰، ذخائر العقبى: ۵۳- ۵۴، تهذيب الكمال ۲۳: ۳۹ رقم ۸۴۸۸، الجواهر النقى- در حاشيه سنن الكبرى بيهقى (ط ق) ۳: ۳۹۶ چاپ شده، اسد الغابة ۶: ۲۲۹ رقم ۷۱۷۵، شرح نهج البلاغة ابن ابي الحديد ۶: ۴۶، سير أعلام النبلاء ۳: ۴۳۰ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۶: ۳۲۷، مجمع الزوائد ۹: ۲۱۱، كنز العمال ۱۳: ۶۸۶ ح ۳۷۷۵۶ و ۳۷۷۵۷. كتاب سليم بن قيس ۲: ۸۷۰ ح ۴۸، اصول كافي ۱: ۴۵۸ ح ۳ و ۴، شرح الأخبار ۳: ۳۱- ۳۲ ح ۹۷۱ و ۹۷۲، امالي صدوق: ۵۸۰ ح ۷۹۷ و ص ۷۵۵ ح ۱۰۱۸، علل الشرائع ۱: ۲۱۸- ۲۲۳ ح ۱ و ۲، الخصال: ۳۶۰ ح ۵۰، أمالي مفيد: ۲۸۱ ح ۷، الاختصاص: ۵، أمالي طوسی ۱۰۹ ح ۱۶۶ و ص ۱۵۵ ح ۲۵۸، رجال كشي: ۶ رقم ۱۳، دلائل الإمامة: ۱۳۳ ح ۴۲ و ص ۱۳۶ ذيل ح ۴۳ و ص ۱۳۷ ح ۴۶، روضة الواعظين: ۱۵۱- ۱۵۳، إعلام الوری ۱: ۳۰۰، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۶۲- ۳۶۴، اقبال الأعمال ۳: ۱۶۱، كشف الغمة ۲: ۱۰۰، ۱۲۶ و ۱۳۰، بحار الأنوار ۴۳: ۱۵۹ ح ۸ و ص ۱۷۱ ح ۱۱ و ص ۱۸۲- ۲۱۸ ح ۱۶، ۱۸- ۲۱، ۲۹- ۳۱، ۳۴- ۳۷، ۳۹- ۴۱، ۴۴ و ۴۹، احقاق الحق ۱۰: ۴۵۴- ۴۵۸، ۴۶۳- ۴۶۴، ۴۷۴، ۴۷۸- ۴۸۱، و ج ۱۹: ۱۷۰، ۱۷۵- ۱۷۸. عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۲: ۷۸۲ ح ۱ و ۲ و ص ۱۰۵۷ ح ۲، ۳، ۷ و ۸ و ص ۱۰۶۰ ح ۲ و ص ۱۰۶۶ ح ۱۳ و ص ۱۰۶۸ ح ۳ و ص ۱۰۷۲- ۱۰۸۳ ح ۷- ۱۴ و ص ۱۰۸۳- ۱۱۰۴ ح ۱، ۴- ۲۱، ۲۴، ۲۷، ۲۹- ۳۴، ۳۶، ۳۸ و ۴۰ و ص ۱۱۰۶ ح ۱ و ۲ و ص ۱۱۰۹ ح ۱- ۳، ۵ و ۶ و ص ۱۱۱۲ ح ۳- ۶، ۸، ۱۱ و ۱۲ و ص ۱۱۱۹ ح ۱ و ۲ و ص ۱۱۲۱ ح ۱ و ۲ و ص ۱۱۲۵ ح ۱، مسند فاطمة الزهراء عليها السلام عطاردي: ۲۹۸ ح ۱ و

ص ۳۹۳-۴۰۱ ح ۳، ۶، ۷، ۱۰-۱۳ و ص ۴۰۲-۴۳۳ ح ۲، ۳، ۵-۷، ۱۱، ۱۳، ۱۶، ۱۷-۲۲، ۳۰، ۳۲، ۳۳، ۳۹-۴۱، ۴۶، ۴۹، ۵۰، ۵۲، ۵۶، ۵۷، ۶۱-۶۳. [۶] () (۱).

تفسیر فرات کوفی ۱: ۵۸۱ ح ۷۴۷، بحار الأنوار ۴۳: ۶۵ ح ۵۸، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۷۲ ح ۱۱ و ص ۹۹ ح ۷، معجم احاديث الامام المهدي - عجل الله تعالى فرجه الشريف - ۵: ۵۰۲.

[۷] (۲). المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۶۷ ح ۴۷۳۰، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۵۲، ۶۰، اسد الغابة ۶: ۲۲۷، ذخائر العقبی: ۳۹، تهذيب الكمال ۲۲: ۳۸۹ رقم ۸۴۸۸، مجمع الزوائد ۹: ۲۰۳، كنز العمال ۱۲: ۱۱۱ ح ۳۴۲۳۷ و ج ۱۳: ۶۷۴ ح ۳۷۷۲۵. شرح الأخبار ۳: ۲۹، عيون أخبار الرضا عليه السلام ۲: ۴۲ ح ۱۷۶، أمالی صدوق: ۴۲۷ ح ۶۲۲، أمالی مفید: ۹۵ ح ۴، أمالی طوسی: ۴۲۷ ح ۹۵۴، دلائل الإمامة: ۱۴۶، روضة الواعظین ۱: ۱۴۹، اعلام الوری ۱: ۲۹۴، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۲۵، الاحتجاج ۲: ۱۰۳، كشف الغمة ۲: ۸۴، ۹۳، بحار الأنوار ۳۷: ۷۰ ح ۳۸، و ج ۴۳: ۱۹-۵۱ ح ۲، ۴، ۸، ۱۲، ۲۶، ۴۳، ۴۴، ۴۶ و ۴۸، احقاق الحق ۱۰: ۱۱۶-۱۲۲ و ۱۶۶، و ج ۱۹: ۵۴، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۱۵۱ ح ۲۶ و ص ۱۵۲-۱۵۷ ح ۳۱-۳۴ و ۳۷ و ص ۱۷۱-۱۷۲ ح ۱، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۳۵۳-۳۵۶ ح ۱-۹ و ص ۴۳۲ ح ۶۳. [۸] (۱) فضائل أهل البيت عليهم السلام: ۷۹ ح ۱۰۲ و ص ۸۹-۹۰ ح ۱۱۹-۱۲۱ و ص ۱۳۷ ح ۲۰۱ و ص ۱۸۳ ح ۲۷۳ و ص ۱۹۵ ح ۲۹۳ و ص ۱۹۷ ح ۲۹۵ و ص ۲۵۰ ح ۳۹۰ و ۳۹۱ و ص ۲۸۶ ح ۴۵۴، مسند احمد ۱: ۷۰۹ ح ۳۰۶۲، و ج ۴: ۵۱۶ ح ۱۳۷۳۰ و ص ۵۶۸ ح ۱۴۰۴۲، و ج ۶: ۴۵ ح ۱۶۹۸۵، و ج ۱۰: ۱۷۷ ح ۲۶۵۷۰ و ص ۱۸۷ ح ۲۶۶۱۲، سنن ترمذی ۵: ۳۵۱-۳۵۲ ح ۳۲۱۸ و ۳۲۱۹ و ص ۶۶۳ ح ۳۷۹۶، جامع البيان ۱۲: ۱۰-۱۴ ح ۲۸۴۸۸-۲۸۵۰۶، مشکل الآثار ۱: ۲۲۷-۲۳۱ ح ۷۷۰-۷۸۵، مقاتل الطالبیین: ۵۲، المعجم الكبير ۳: ۵۲-۵۷ ح ۲۶۶۲-۲۶۷۵، و ج ۲۲: ۶۶ ح ۱۵۹ و ۱۶۰، المستدرک علی

الصحيحين ٣: ١٥٨ - ١٦٠ ح ٤٧٠٥ - ٤٧٠٩ و ص ١٧٢ ح ٤٧٤٨، شواهد التنزيل ٢: ١٨ - ١٤٠ ح ٦٣٧ - ٧٧٤، مناقب خوارزمي: ٦٠ - ٦٣ ح ٢٨ - ٣٢، اسد الغابة ٦: ٢٢٦ رقم ٧١٧٥، ذخائر العقبى: ٢١ - ٢٥، تهذيب الكمال: ٢١: ١٨٧ - ١٨٨ رقم ٧٩٢١ و ج ٢٢: ٣٨٩ رقم ٨٤٨٨، سير أعلام النبلاء ٣: ٤٢٧، ٤٣٤ رقم ١١٤، مجمع الزوائد ٩: ١٦٦ - ١٦٩، الدر المنثور ٥: ٥٣٨ و ج ٦: ٥٣١ - ٥٣٥، كنز العمال ١٣: ٦٤٤ - ٦٤٦ ح ٣٧٦٢٨، ٣٧٦٢٩، ٣٧٦٣٢، فتح القدير ٣: ٣٩٦ و ج ٤: ٢٧٨ - ٢٨٠.

مقتل الحسين عليه السلام ابن اعثم كوفي: ١٦٨، تفسير فرات كوفي: ٣٣٢ - ٣٤٢ ح ٤٥١ - ٤٦٦، تفسير القمي ٢: ٦٧، ١٩٣ - ١٩٤، أمالي صدوق: ٢٠٨ ح ٢٣٠ و ص ٢٣٠ ح ٢٤٢ و ص ٥٥٩ ح ٧٤٦ و ٧٤٧ و ص ٦١٦ ح ٨٤٣، عيون أخبار الرضا عليه السلام ١: ٢٢٩ و ٢٤٠، الشافي في الإمامة ٣: ١٣٣ - ١٣٦، تلخيص الشافي: ٢٤١، ٢٥٠ - ٢٥٣، أمالي طوسي: ٨٩ ح ١٣٨ و ص ٢٤٨ ح ٤٣٨ و ص ٢٥١ ح ٤٤٧ و ص ٢٦٣ ح ٤٨٢ و ص ٣٦٨ ح ٧٨٣ و ص ٥٤٩ ح ١١٦٨ و ص ٥٦٥ ح ١١٧٤ و ص ٥٩٩ ح ١٢٤٣ و ص ٦٠٨ ح ١٢٥٤، جوامع الجامع ٢: ٤٤٤، مجمع البيان ٧: ٥٩ و ج ٨: ١٣٧ - ١٣٨، تفسير روض الجنان و روح الجنان ٢٢: ٤١٧ - ٤٢٠، متشابه القرآن ومختلفه ٢: ٦٢ - ٦٣، تأويل الآيات: ٤٤٨ - ٤٥١، تفسير البرهان ٣: ٧٩١ - ٧٩٠ ح ٧٠٨٣، ٧٠٨٤، ٧٠٨٦، و ج ٤: ٤٤٢ - ٤٧٠ ح ٨٥٨٣ - ٨٦٤٤، بحار الأنوار ٢٥: ٢١٢ - ٢٤٩، و ج ٣٥: ٢٠٦ - ٢٣٦، تفسير نور الثقلين ٣: ٤٠٨ - ٤١٠ ح ١٨٦، ١٨٨، ١٩١ و ١٩٢، و ج ٤: ٢٧٠ - ٢٧٧ ح ٨٤ - ١٠٩، تفسير كنز الدقائق ٦: ٣٤١ - ٣٤٣، و ج ٨: ١٥٥ - ١٦٢، احقاق الحق ٢: ٥٠٢ - ٥٥٨.

[٩] (٢) فضائل أهل البيت عليهم السلام: ٧٩ ح ١٠٢ و ص ٨٩ - ٩٠ ح ١١٩ - ١٢١ و ص ١٣٧ ح ٢٠١ و ص ١٨٣ ح ٢٧٣ و ص ١٩٥ ح ٢٩٣ و ص ١٩٧ ح ٢٩٥ و ص ٢٥٠ ح ٣٩٠ و ٣٩١ و ص ٢٨٦ ح ٤٥٤، مسند احمد ١: ٧٠٩ ح ٣٠٦٢، و ج ٤: ٥١٦ ح ١٣٧٣٠ و ص ٥٦٨ ح ١٤٠٤٢، و ج ٦: ٤٥ ح ١٦٩٨٥، و ج ١٠: ١٧٧ ح ٢٦٥٧٠ و ص ١٨٧ ح ٢٦٦١٢، سنن ترمذي ٥: ٣٥١ - ٣٥٢ ح ٣٢١٨ و ٣٢١٩ و ص ٦٦٣ ح ٣٧٩٦، جامع البيان ١٢: ١٠ -

۱۴ ح ۲۸۴۸۸ - ۲۸۵۰۶، مشکل الآثار ۱: ۲۲۷ - ۲۳۱ ح ۷۷۰ - ۷۸۵، مقاتل الطالبیین: ۵۲، المعجم الكبير ۳: ۵۲ - ۵۷ ح ۲۶۶۲ - ۲۶۷۵، وج ۲۲: ۶۶ ح ۱۵۹ و ۱۶۰، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۵۸ - ۱۶۰ ح ۴۷۰۵ - ۴۷۰۹ و ص ۱۷۲ ح ۴۷۴۸، شواهد التنزیل ۲: ۱۸ - ۱۴۰ ح ۶۳۷ - ۷۷۴، مناقب خوارزمی: ۶۰ - ۶۳ ح ۲۸ - ۳۲، اسد الغابه ۶: ۲۲۶ رقم ۷۱۷۵، ذخائر العقبی: ۲۱ - ۲۵، تهذیب الکمال: ۲۱: ۱۸۷ - ۱۸۸ رقم ۷۹۲۱ و ج ۲۲: ۳۸۹ رقم ۸۴۸۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۲۷، ۴۳۴ رقم ۱۱۴، مجمع الزوائد ۹: ۱۶۶ - ۱۶۹، الدر المنثور ۵: ۵۳۸ و ج ۶: ۵۳۱ - ۵۳۵، کنز العمال ۱۳: ۶۴۴ - ۶۴۶ ح ۳۷۶۲۸، ۳۷۶۲۹، ۳۷۶۳۲، فتح القدير ۳: ۳۹۶ و ج ۴: ۲۷۸ - ۲۸۰.

مقتل الحسين عليه السلام ابن اعثم كوفي: ۱۶۸، تفسير فرات كوفي: ۳۳۲ - ۳۴۲ ح ۴۵۱ - ۴۶۶، تفسير القمّي ۲: ۶۷، ۱۹۳ - ۱۹۴، أمالی صدوق: ۲۰۸ ح ۲۳۰ و ص ۲۳۰ ح ۲۴۲ و ص ۵۵۹ ح ۷۴۶ و ۷۴۷ و ص ۶۱۶ ح ۸۴۳، عيون أخبار الرضا عليه السلام ۱: ۲۲۹ و ۲۴۰، الشافي في الإمامة ۳: ۱۳۳ - ۱۳۶، تلخيص الشافي: ۲۴۱، ۲۵۰ - ۲۵۳، أمالی طوسی: ۸۹ ح ۱۳۸ و ص ۲۴۸ ح ۴۳۸ و ص ۲۵۱ ح ۴۴۷ و ص ۲۶۳ ح ۴۸۲ و ص ۳۶۸ ح ۷۸۳ و ص ۵۴۹ ح ۱۱۶۸ و ص ۵۶۵ ح ۱۱۷۴ و ص ۵۹۹ ح ۱۲۴۳ و ص ۶۰۸ ح ۱۲۵۴، جوامع الجامع ۲: ۴۴۴، مجمع البيان ۷: ۵۹ و ج ۸: ۱۳۷ - ۱۳۸، تفسير روض الجنان و روح الجنان ۲۲: ۴۱۷ - ۴۲۰، متشابه القرآن و مختلفه ۲: ۶۲ - ۶۳، تأويل الآيات: ۴۴۸ - ۴۵۱، تفسير البرهان ۳: ۷۹۰ - ۷۹۱ ح ۷۰۸۳، ۷۰۸۴، ۷۰۸۶، و ج ۴: ۴۴۲ - ۴۷۰ ح ۸۵۸۳ - ۸۶۴۴، بحار الأنوار ۲۵: ۲۱۲ - ۲۴۹، و ج ۳۵: ۲۰۶ - ۲۳۶، تفسير نور الثقلين ۳: ۴۰۸ - ۴۱۰ ح ۱۸۶، ۱۸۸، ۱۹۱ و ۱۹۲، و ج ۴: ۲۷۰ - ۲۷۷ ح ۸۴ - ۱۰۹، تفسير كنز الدقائق ۶: ۳۴۱ - ۳۴۳، و ج ۸: ۱۵۵ - ۱۶۲، احقاق الحق ۲: ۵۰۲ - ۵۵۸.

[۱۰] (۱). از جمله ظلم‌هایی که به ایشان وارد شد هجوم به خانه او و آتش زدن آن و ضرب و جرح او برای مجبور کردن علی علیه السلام به بیعت و محروم کردن او از میراث و مصادره فدک و ...

که به بعضی از منابع آن اشاره می‌کنیم: مسند احمد: ۱: ۱۹ ح ۹ و ص ۲۰ ح ۱۴، صحیح بخاری: ۴: ۲۵۲ ح ۳۷۱۱ و ۳۷۱۲، سنن أبی داوود: ۳: ۲۴۵-۲۵۵ ح ۲۹۶۳-۲۹۷۷، تاریخ طبری: ۳: ۲۰۷-۲۰۸، السنن الکبری بیهقی: ۹: ۴۲۸-۴۴۱ ح ۱۲۹۹۸-۱۳۰۱۵، تاریخ یعقوبی: ۲: ۱۲۶، شرح نهج البلاغه ابن أبی الحدید: ۲: ۲۱-۶۱، و ج ۶: ۵-۱۲ و ص ۴۶-۵۲، و ج ۱۶: ۲۷۴، و ج ۱۷: ۱۶۸، لسان المیزان: ۴: ۷۰۷ رقم ۵۷۵۲، کنز العمال: ۵: ۵۸۵-۶۳۷ ح ۱۴۰۴۰، ۱۴۰۴۵، ۱۴۰۶۹، ۱۴۰۷۰، ۱۴۰۷۱، ۱۴۰۹۷، ۱۴۱۰۱، ۱۴۱۰۸، ۱۴۱۱۳، ۱۴۱۲۰، ۱۴۱۲۱.

کتاب سلیم بن قیس: ۲: ۵۸۳-۵۸۸ ح ۴ و ص ۶۷۲-۶۹۵ ح ۱۳ و ۱۴ و ص ۸۶۲-۸۷۳ ح ۴۸ و ص ۹۰۵-۹۰۸ ح ۶۱، تفسیر عیاشی: ۲: ۶۶ ح ۷۶، الکافی: ۸: ۲۳۷-۲۳۸ ح ۳۲۰، الاختصاص: ۱۸۳-۱۸۷، أمالی مفید: ۴۰ ح ۸ و ص ۴۹ ح ۹ و ص ۹۵ ح ۵ و ص ۱۲۵ ح ۳، دلائل الإمامة: ۱۰۹-۱۲۹، الاحتجاج: ۱: ۱۰۵-۱۴۹، كشف الغمة: ۲: ۱۰۰-۱۲۲، بحار الأنوار: ۲۸: ۳۷-۴۱۲، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام: ۲: ۵۴۵-۶۹۷، مسند فاطمة علیها السلام عطاردی: ۳۵۸-۳۸۹ ح ۱-۱۹ و ۱-۲۴.

[۱۱] (۱). منابع آن در ص ۱۱ پاورقی ۱ بیان شد.

[۱۲] (۲). مقتل الحسين علیه السلام خوارزمی: ۱: ۷۷-۷۸، شرح نهج البلاغه ابن أبی الحدید: ۱۶: ۲۱۱-۲۱۳.

شرح الأخبار: ۳: ۳۴-۴۰ ح ۹۷۴، الشافی فی الإمامة: ۴: ۶۹-۷۷، دلائل الإمامة: ۱۰۹-۱۱۹، الإحتجاج: ۱: ۱۳۱-۱۴۱، كشف الغمة: ۲: ۱۰۵-۱۱۸، بحار الأنوار: ۲۹: ۲۱۵ به بعد، احقاق الحق: ۱۰: ۲۹۶-۳۰۵، و ج ۱۹: ۱۶۳-۱۶۷، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام: ۲: ۶۵۲-۶۹۲، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۵۵۷-۵۷۵ ح ۶ و ۷.

[۱۳] (۱). المستدرک علی الصحیحین: ۳: ۱۷۷-۱۷۸ ح ۴۷۶۳، حلیة الأولیاء: ۲: ۴۳، مقتل الحسين علیه السلام خوارزمی: ۱: ۸۰ و ۸۲، اسد الغابة: ۶: ۲۲۸ رقم ۷۱۷۵، ذخائر العقبی: ۵۳، تهذیب الکمال: ۲۲: ۳۸۹ رقم ۸۴۸۸، البداية والنهاية: ۶: ۳۲۷، مجمع الزوائد: ۹: ۲۱۲.

الكافی ۴: ۵۶۱ ح ۴، الخصال ۱: ۲۷۲ ح ۱۵، روضة الواعظین ۱: ۱۵۰، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۲۲، ۳۴۱ و ۳۶۲، كشف الغمة ۲: ۱۲۴، بحار الأنوار ۴۳: ۳۵ ح ۳۹ و ص ۱۵۵ ح ۱ و ص ۱۷۳-۲۰۰ ح ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۲۴، ۳۰، احقاق الحق ۱۰: ۴۳۸، ۴۵۹-۴۶۲ و ۴۷۴، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۲: ۷۸۳ ح ۷ و ص ۷۸۸-۷۹۰ ح ۱۸، ۱۹، ۲۳، ۲۵ و ۲۶ و ص ۸۰۰ ح ۳ و ص ۱۰۸۰ ح ۱۳ و ص ۱۱۰۶ ح ۱ و ۲، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۵۰ ح ۱۸ و ص ۳۴۲ ح ۱ و ص ۴۰۴-۴۲۹ ح ۴، ۱۶، ۳۱، ۵۳ و ۵۵. [۱۴] (۲). البته یکی از موارد دفاع، همان خطبه ایشان است در مسجد النبی صلی الله علیه و آله، و مورد دیگر آن دفاع ایشان از حضرت علی علیه السلام هنگام هجوم به منزل و آتش زدن درب منزل و ضرب و جرح او برای دست گیری و وادار کردن حضرت علی علیه السلام به بیعت و ...

که بعضی از مصادر آن را ذکر می کنیم: تاریخ طبری ۳: ۲۰۲، تاریخ یعقوبی ۲: ۱۲۶، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید ۲: ۲۱، ۴۵، ۵۰، ۵۶-۵۷، و ج ۶: ۴۶-۵۲، لسان المیزان ۴: ۷۰۷ رقم ۵۷۵۲، کنز العمال ۵: ۶۳۲ ح ۱۴۱۱۳.

کتاب سلیم بن قیس ۲: ۵۸۳-۵۸۸ ح ۴ و ص ۶۷۲-۶۷۴ ح ۱۳ و ص ۸۶۲-۸۶۵ ح ۴۸، تفسیر عیاشی ۲: ۶۶ ح ۷۶، الکافی ۸: ۲۳۷-۲۳۸ ح ۳۲۰، الاختصاص: ۱۸۵-۱۸۷، الاحتجاج ۱: ۱۰۵-۱۱۴، ۴۱۳-۴۱۴، نهج الحق و كشف الصدق: ۲۷۱، بحار الأنوار ۲۸: ۲۰۴ ح ۳ و ص ۲۲۷ ح ۱۴ و ص ۳۲۲ ح ۵۲ و ص ۳۳۹ ح ۵۹، و ج ۴۳: ۱۷۰ ح ۱۱ و ص ۱۹۷ ح ۲۸ و ۲۹، احقاق الحق ۱۰: ۲۹۵، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۲: ۵۵۵-۶۱۰، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۳۵۹-۳۷۱ ح ۱-۱۹.

(۱) [۱۵]

سوره احزاب ۳۳: ۵۷

[۱۶] (۲). منابع آن در ص ۵ پاورقی ۱ ذکر شد.

[۱۷] (۳). المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۰ ح ۴۷۴۰، حلیة الأولیاء ۲: ۴۰ و ۴۲

الاستیعاب: ۹۲۶ و ۹۲۷ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۵۴، ۶۷ و ۷۹، ذخائر العقبی: ۴۳، کنز العمال ۱۲: ۱۱۰ ح ۳۴۲۳۲ و ۳۴۲۳۳.

تفسیر عیاشی ۱: ۱۷۳-۱۷۴، أمالی صدوق: ۷۸، ح ۴۵ و ص ۱۸۷ ح ۱۹۶ و ص ۳۷۴ ح ۴۷۱ و ص ۵۷۴ ح ۷۸۷، معانی الأخبار: ۱۰۷ ح ۱، علل الشرائع ۱: ۲۱۶، الإختصاص: ۳۷، تفسیر التبیان ۲: ۴۵۶، دلائل الإمامة: ۸۱ ح ۲۰ و ص ۱۴۹ ح ۵۸ و ص ۱۵۲ ح ۶۶، روضة الواعظین ۱: ۱۴۹، مجمع البیان ۲: ۲۸۹، تفسیر روض الجنان و روح الجنان ۴: ۳۱۸، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۲۲-۳۲۴، الاحتجاج ۱: ۱۹۵، تفسیر البرهان ۱: ۶۱۸، بحار الأنوار ۳۷: ۳۶-۸۵ ح ۴، ۱۰، ۱۳، ۲۷، ۳۷، ۳۸، ۴۸ و ۵۲، وج ۴۳: ۲۱-۷۸ ح ۱۰، ۱۳، ۱۹، ۲۰، ۲۵، ۳۹، ۴۰، ۴۲، ۴۶، ۴۸، ۶۰، ۶۳ و ۶۵، تفسیر نور الثقلین ۱: ۳۳۶-۳۳۸ ح ۱۲۷-۱۳۶، تفسیر کنز الدقائق ۲: ۸۳-۸۵، احقاق الحق ۱۰: ۲۷-۵۱ و ج ۱۹: ۱۸-۲۰ و ۳۵-۳۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۱: ۱۲۰-۱۳۳ ح ۶-۳۸، مسند فاطمة علیها السلام عطاردی: ۳۲۳-۳۲۹ ح ۱-۱۴.

[۱۸] () (۱). سوره احزاب ۳۳: ۳۳

[۱۹] () (۲). منابع آن در ص ۱۶ پاورقی ۲ و ۳ بیان شد.

[۲۰] () (۳). منابع آن در ص ۱۵ پاورقی ۱ بیان شد.

[۲۱] (۴). روایاتی که دلالت بر این مطلب می کند بسیار است، و ما مصادر بعضی از آنها را به جهت اختصار ذکر می کنیم: مقتل الحسین علیه السلام ابی مخنف: ۱۱۷، مقاتل الطالبیین: ۷۰، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی: ۵۹ و ۷۱، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید ۶: ۴۹-۵۰.

تفسیر فرات کوفی: ۲۴۶ ح ۳۳۱-۳۳۳، مقتل الحسین علیه السلام ابن أعثم کوفی: ۱۷۲، تفسیر عیاشی ۲: ۳۰۳ ح ۱۲۰، عیون أخبار الرضا علیه السلام ۱: ۴۲ ح ۲، أمالی مفید: ۱۱۶ ح ۹، إرشاد مفید ۲: ۱۵، ۹۷-۹۸، مناقب ابن شهر آشوب ۴: ۳۶ و ۵۱، الاحتجاج ۱: ۴۱۷، ۴۱۹-۴۲۰ و ج ۲: ۲۳، بحار الأنوار ۸: ۱۳ ح ۱۲، وج ۲۷: ۲۰۴ ح ۷ و ص ۲۰۷ ح ۱۵ و

- ۱۶، وج ۴۴: ۴۹ ح ۵ و ص ۹۰ ح ۴ و ص ۲۰۶ ح ۲، وج ۴۵: ۶ و ۱۳۹، احقاق الحق ۴: ۲۸۸، و ج ۹: ۱۲۴ و ۱۹۹.
- [۲۲] (۱). منابع آن در ص ۱۹ پاورقی ۲ بیان شد.
- [۲۳] (۱). المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۶۷ ح ۴۷۳۰، إعلام الوری ۱: ۲۹۴، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۵۲ و ۶۰، اسد الغابۃ ۶: ۲۲۷، ذخائر العقبی: ۳۹، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۸۹ رقم ۸۴۸۸، مجمع الزوائد ۹: ۲۰۳، کنز العمال ۱۲: ۱۱۱ ح ۳۴۲۳۷، وج ۱۳: ۶۷۴ ح ۳۷۷۲۵.
- شرح الأخبار ۳: ۲۹، أمالی صدوق: ۴۲۷ ح ۶۲۲، عیون أخبار الرضا علیه السلام ۲: ۴۲ ح ۱۷۶، أمالی مفید: ۹۵ ح ۴، أمالی طوسی: ۴۲۷ ح ۹۵۴، دلائل الإمامة: ۱۴۶، روضه الواعظین ۱: ۱۴۹، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۲۵، الاحتجاج ۲: ۱۰۳، کشف الغمۃ ۲: ۸۴، ۹۳، بحار الأنوار ۳۷: ۷۰ ح ۳۸، وج ۴۳: ۱۹-۵۱ ح ۲، ۴، ۸، ۱۲، ۲۶، ۴۳، ۴۴، ۴۶، ۴۸، احقاق الحق ۱۰: ۱۱۶-۱۲۲، وج ۱۹: ۵۴، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۱: ۱۵۱ ح ۲۶ و ص ۱۵۲-۱۵۷ ح ۳۱-۳۴ و ۳۷، مسند فاطمة علیها السلام عطاردی: ۳۵۳-۳۵۶ ح ۱-۹ و ص ۴۳۲ ح ۶۳.
- [۲۴] (۱). روایات و اقوال در تاریخ شهادت حضرت فاطمه علیها السلام بسیار مختلف است و به ۱۰ قول می‌رسد و ما این اقوال را با معرفی بعضی از منابع آنها ذکر می‌کنیم.
- ۱- منابعی که روز شهادت را سوم جمادی الثانی یا سه ماه یا ۹۵ روز بعد از رحلت پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله معرفی می‌کند: تاریخ طبری ۳: ۲۴۰، مقاتل الطالبیین: ۴۹، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۷ ح ۴۷۶۱، دلائل النبوة بیهقی ۶: ۳۶۵، الاستیعاب: ۹۲۶ و ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۸۳، اسد الغابۃ ۶: ۲۲۸ رقم ۷۱۷۵، کامل ابن اثیر ۲: ۲۰۰، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۸۹-۳۹۰ رقم ۸۴۸۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۳۰ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۶: ۳۲۷، مجمع الزوائد ۹: ۲۱۲.
- مصباح المتهدد: ۷۹۳، دلائل الإمامة: ۷۹ ح ۱۸ و ص ۱۳۴ ح ۴۳، إعلام الوری ۱: ۳۰۰،

اقبال الأعمال ۳: ۱۶۱، كشف الغمة ۲: ۱۲۸، مصباح كفعمی: ۵۲۲، بحار الأنوار ۴۳: ۹ ح ۱۶ و ص ۱۷۰ ح ۱۱ و ص ۱۸۸ ح ۱۹ و ص ۱۹۶ ح ۲۶ و ص ۲۱۳ ح ۴۴-۴۶، احقاق الحق ۱۰: ۴۶۰-۴۶۲، وج ۱۹: ۱۷۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۲: ۷۸۴ ح ۸ و ص ۷۸۷-۷۹۹ ح ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۷، ۳۱-۳۳، ۳۵، ۳۶، ۳۹، ۴۰ و ص ۱۰۸۹ ح ۵، مسند فاطمه عليها السلام عطاردي ۴۱۵ ح ۲۴ و ص ۴۱۹ ح ۳۴ و ص ۴۲۴ ح ۴۵، و ص ۴۲۷ ح ۵۱ و ص ۴۲۸ ح ۵۴ و ص ۴۳۱ ح ۶۱ و ص ۴۳۲ ح ۶۳.

۲- منابعی که شهادت را ۷۰ یا ۷۲ یا ۷۵ روز بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: مروج الذهب ۲: ۲۸۲، الاستیعاب: ۹۲۶ و ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، اسد الغابة ۶: ۲۲۸ رقم ۷۱۷۵، ذخائر العقبی: ۵۲، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۹۰ رقم ۸۴۸۸، البداية و النهایة ۶: ۳۲۷، مجمع الزوائد ۹: ۱۶۵-۱۶۶.

کافی ۱: ۲۴۱ ح ۵ و ص ۴۵۸ ح ۱، وج ۴: ۵۶۱ ح ۴، شرح الأخبار ۳: ۳۳ ح ۹۷۳، کفایة الأثر: ۶۵، دلائل الإمامة: ۷۹ ح ۱۸ و ص ۱۳۴ ح ۴۳، روضة الواعظین ۱: ۱۴۳، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۵۷، كشف الغمة ۲: ۱۲۹، بحار الأنوار ۴۳: ۷ ح ۸-۱۰ و ص ۹ ح ۱۶ و ص ۷۹ ح ۶۷ و ص ۱۵۶ ح ۳ و ص ۱۸۰ ح ۱۶ و ص ۱۹۵ ح ۲۲ و ۲۴ و ص ۲۱۲ ح ۴۱، احقاق الحق ۱۰: ۴۶۱-۴۶۲، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۵۱۴ ح ۳، وج ۲: ۵۴۸ ح ۴ و ص ۷۸۸-۷۹۷ ح ۲۲، ۲۴، ۲۷، ۲۹ و ص ۱۱۱۵ ح ۱۲، مسند فاطمه عليها السلام عطاردي: ۱۳۳ ح ۵۹ و ص ۴۰۱-۴۱۸ ح ۱، ۴، ۱۵ و ۳۳.

۳- منابعی که شهادت را ۴۰ روز بعد رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: مروج الذهب ۲: ۲۸۲، مقاتل الطالبیین: ۴۹، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۸۵، ذخائر العقبی: ۵۲.

کتاب سلیم بن قیس ۲: ۸۷۰ ح ۴۸، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۵۷ و ۳۶۲، كشف الغمة ۲: ۱۲۶، بحار الأنوار ۴۳: ۷ ح ۸ و ص ۱۸۰ ح ۱۶ و ص ۱۹۱ ح ۲۰ و ص ۱۹۹ ح ۲۹ و ص ۲۱۲ ح ۴۱ و ص ۲۱۵ ح ۴۵، عوالم العلوم فاطمه الزهراء عليها السلام ۲: ۵۴۸ ح ۵ و

ص ۷۸۳ ح ۶ و ص ۷۸۶ ح ۱۲ و ص ۷۹۸ ح ۳۲ و ص ۱۰۸۰ ح ۱۳ و ۱۴ و ص ۱۰۹۱ ح ۶ و ص ۱۰۹۴ ح ۱۰ و ص ۱۱۰۵ ح ۵، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۴۰۰-۴۲۷ ح ۱۱، ۱۵، ۳۹ و ۵۱.

۴- منابعی که شهادت را ۱۰۰ روز بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: الاستیعاب: ۹۲۸ الرقم ۳۴۱۱، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۸۳، ذخائر العقبی: ۵۲، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۹۰ رقم ۸۴۸۸.

کشف الغمۃ ۲: ۱۲۹، بحار الأنوار ۴۳: ۲۱۳ ح ۴۴، احقاق الحق ۱۰: ۴۶۱، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۲: ۷۹۶ و ۷۹۷ ح ۲۷ و ۳۱، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۴۱۹ ح ۳۴ و ص ۴۳۳ ح ۶۳.

۵- منابعی که روز شهادت را دو ماه بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۸ ح ۴۷۶۶ و ۴۷۶۷، دلائل النبوة بیهقی ۶: ۳۶۵، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۸۳، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۹۰ رقم ۸۴۸۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۳۰ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۶: ۳۲۷، مصباح الأنوار: ۲۵۹، بحار الأنوار ۴۳: ۲۱۳ ح ۴۴ و ص ۲۱۷ ح ۴۹ و ج ۸۱: ۲۳۳ ح ۸، احقاق الحق ۱۹: ۱۷۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۲: ۷۸۲ ح ۴ و ص ۷۸۵ ح ۹ و ص ۷۹۷ ح ۳۱، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۴۱۹ ح ۳۴ و ص ۴۳۰ ح ۵۹ و ۶۰.

۶- منابعی که روز شهادت را ۴ ماه بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: إعلام الوری ۱: ۳۰۰، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۵۷، بحار الأنوار ۴۳: ۱۸۰ ح ۱۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۲: ۷۸۸ ح ۲۰، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی ۴۱۱ ح ۱۴ و ۱۵.

۷- منابعی که شهادت را ۶ ماه بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله یا سوم ماه رمضان ذکر کرده‌اند: صحیح بخاری ۵: ۹۸ ح ۴۲۴۱، تاریخ طبری ۳: ۲۴۰، مقاتل

الطالبین: ۴۹، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۷ ح ۴۷۶۱، حلیة الأولیاء ۲: ۴۳، دلائل النبوة بیهقی ۶: ۳۶۵، الاستیعاب: ۹۲۶، ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۸۰ و ۸۳، اسد الغابة ۶: ۲۲۸، ۲۲۹ رقم ۷۱۷۵، کامل ابن اثیر ۲: ۲۰۰، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید ۶: ۴۶، ذخائر العقبی: ۵۲، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۸۹ - ۳۹۰ رقم ۸۴۸۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۳۰ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۶: ۳۲۵، ۳۲۷، مجمع الزوائد ۹: ۲۱۱.

مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۶۳، کشف الغمة ۲: ۱۰۰، ۱۲۸ - ۱۲۹، بحار الأنوار ۴۳: ۱۸۳ ح ۱۶ و ص ۱۸۹ ح ۱۹ و ص ۲۰۰ ح ۳۰ و ص ۲۱۴ ح ۴۴، احقاق الحق ۱۰: ۴۵۵ - ۴۵۹ و ۴۶۱، و ج ۱۹: ۱۷۵ - ۱۷۸، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۲: ۷۸۲ ح ۱ - ۳ و ص ۷۸۵ ح ۱۰ و ص ۷۸۷ - ۷۹۹ ح ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۲۷، ۲۸، ۳۰، ۳۲، ۳۷، ۳۹ و ۴۰ و ص ۱۰۶۲ ح ۵ و ص ۱۰۸۳ ح ۱ و ص ۱۰۹۱ ح ۶، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۳۹۷ ح ۸ و ص ۴۱۲ ح ۱۹ و ص ۴۱۵ ح ۲۳ و ۲۴ و ص ۴۱۶ - ۴۳۱ ح ۲۸، ۳۱، ۳۷، ۳۹، ۴۶، ۵۱ - ۵۵ و ۶۱.

۸- منابعی که شهادت را ۸ ماه بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: مقاتل الطالبین: ۴۹، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۷۷ ح ۴۷۶۱، دلائل النبوة بیهقی ۶: ۳۶۵، الاستیعاب: ۹۲۶، ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۸۳، ذخائر العقبی: ۵۲، تهذیب الکمال ۲۲: ۳۹۰ رقم ۸۴۸۸، البداية والنهاية، ۶: ۳۲۷. بحار الأنوار ۴۳: ۲۱۳ - ۲۱۵ ح ۴۴ و ۴۵، احقاق الحق ۱۰: ۴۶۱ - ۴۶۲، و ج ۱۹: ۱۷۵، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۲: ۷۸۳ ح ۵ و ص ۷۹۸ ح ۳۱، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۴۱۹ ح ۳۴ و ص ۴۲۸ ح ۵۴ و ص ۴۳۳ ح ۶۳. ۹- منابعی که شهادت را سیزدهم ربیع الثانی ذکر کرده‌اند: مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۵۷، بحار الأنوار ۴۳: ۱۸۰ ح ۱۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۲: ۷۹۷ ح ۳۰، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۴۱۱ ح ۱۵.

- ۱۰- منابعی که شهادت را بیست و یکم ماه رجب یا پنج ماه بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله ذکر کرده‌اند: سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۲۷ رقم ۱۱۴. مصباح المتهدج: ۸۱۲، بحار الأنوار ۴۳: ۲۱۵ ح ۴۷، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام: ۲: ۷۹۸ ح ۳۴، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۴۰۶ ح ۸.
- [۲۵] (۱) .سوره احزاب ۳۳: ۵۷.
- [۲۶] (۲) .منابع آن در ص ۵ پاورقی ۱ ذکر شد.
- [۲۷] (۳) .اشاره‌ای است به آیه کریمه «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا» سوره مائده ۵: ۳.
- [۲۸] (۱) .مائه منقبه: ۱۲۶ منقبه ۶۱، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۶۰، فرائد السمطين ۲: ۶۰۷ ح ۳۹۱، بحار الأنوار ۲۷: ۱۱۶ ح ۹۴، احقاق الحق ۱۰: ۱۶۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۱: ۱۷۱ - ۱۷۲ ح ۱.
- [۲۹] (۲) .منابع آن در ص ۲۴ پاورقی ۴ بیان شد.
- [۳۰] (۳) .منابع آن در ص ۱۱ پاورقی ۱ بیان شد.
- [۳۱] (۴) .منابع آن در ص ۱۹ پاورقی ۲ بیان شد.
- [۳۲] (۵) .منابع آن در ص ۲۰ پاورقی ۱ بیان شد.
- [۳۳] (۱) .سوره صف ۶۱: ۸.
- [۳۴] (۱) .سوره احزاب ۳۳: ۵۷.
- [۳۵] (۲) .منابع آن در اول مقدمه ذکر شد.
- [۳۶] (۳) .مقاتل الطالبین: ۴۶، الإستیعاب: ۹۲۸ رقم ۳۴۱۱، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۵۱ و ۵۹، اسد الغابه ۶: ۲۲۳ رقم ۷۱۷۵، شرح نهج البلاغه ابن أبي الحديد ۶: ۴۹ - ۵۰، تهذيب الكمال ۲۲: ۳۸۶ رقم ۸۴۸۸، سیر أعلام النبلاء ۳: ۴۲۵ رقم ۱۱۴، البداية والنهاية ۶: ۳۲۵، کنز العمال ۱۲: ۱۰۵ ح ۳۴۲۰۸.
- تفسیر فرات کوفی: ۲۴۶ ح ۳۳۱ - ۳۳۳، تفسیر عیاشی ۲: ۳۰۳ ح ۱۲۰، عیون أخبار الرضا

عليه السلام ١: ٤٢ ح ٢، كفاية الأثر: تقريباً همه آن، أمالي مفيد: ١١٦ ح ٩، مناقب ابن شهر آشوب ٣: ٣٥٧، كشف الغمة ٢: ٧٦، بحار الأنوار ٨: ١٣ ح ١٢، وج ٢٢: ١٥٢ ح ٤، و ج ٢٧: ٢٠٤ ح ٧ و ص ٢٠٧ ح ١٥ و ١٦، وج ٤٣: ١٦ ح ١٥ و ص ١٩ ح ١٩، وج ١٠٢: ١٨٠، ٢٠٠-٢٠١ و ٢٢٠، احقاق الحق ٤: ٢٨٨، وج ٩: ١٢٤، ١٩٩ و ٢٠٩، وج ١٠: ١٢، ١٦ و ١١٣، وج ١٣: ٧٧ و ٧٩، وج ١٩: ٤ و ١٣، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ١: ٨٩ ح ٢ و ص ١٢٥ ح ١٦ و ص ١٥٦-١٥٨ ح ١ و ٢، وج ٢: ٧٨٣ ح ٧ و ص ٩٠٠-٩٠٢ و ص ١٠٢٩-١٠٣٠، مسند فاطمة عليها السلام عطاردي: ٢٨-٢٩ ح ٢٨ و ص ٤٣١ ح ٦٣ و ص ٤٧٣-٤٧٨ ح ١-٦.

[٣٧] (١). به تاريخ بغداد ١٤: ٢٨٨ رقم ٦٧٢٥ و ذخائر العقبى: ٢٦ و ٣٦ و ميزان الاعتدال ١: ٨١ رقم ٢٩١ و لسان الميزان ١: ١٩٩ رقم ٤٢٤ مراجعه شود.

تفسير فرات كوفي: ٧٦ ح ٤٩ و ص ٢١١ ح ٢٨٦ و ص ٢١٦ ح ٢٩٠ و ص ٣٢١ ح ٤٣٥، أمالي صدوق: ١٧٥ ح ١٧٨ و ص ٥٤٦ ح ٧٢٨، التوحيد: ١١٨ ح ٢١، علل الشرائع ١: ٢١٨ ح ٢، عيون أخبار الرضا عليه السلام ١: ١١٦ ح ٣، معاني الأخبار: ٣٩٦ ح ٥٣، دلائل الإمامة: ١٤٦ ح ٥٢ و ص ١٤٨ ح ٥٥، مناقب ابن شهر آشوب ٣: ٣٣٥، كشف الغمة ٢: ٨٥، تفسير البرهان ٤: ٣٣٧ ح ٨٣١٩، بحار الأنوار ٤: ٤ ح ٤، وج ٨: ١١٩ ح ٦ و ص ١٥١ ح ٨٩ و ص ١٨٩ ح ١٦٠، وج ١٨: ٣٥١ ح ٦١، وج ٣٦: ٣٦١ ح ٢٣٢، وج ٣٧: ٨٢ ح ٤٩، وج ٤٣: ٤-٧ ح ٢، ٣، ٥، ٨، و ص ١٨ ح ١٧ و ص ٤٣ ح ٤٢، وج ٤٤: ٢٤١ ح ٣٣، وج ٨١: ١١٢ ح ٣٧، احقاق الحق ٤: ٤٧٥، وج ١٠: ٦، ٧، ١١، ١٦-١٨، ٢٢٢ و ٣١٢، وج ١٩: ٥، ٧ و ٨، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ١: ٣٤-٤٣ ح ١، ٢، ٥، ٦، ٩-١١، ١٥، ١٧، ١٩ و ٢٢، مسند فاطمة عليها السلام عطاردي: ٣٢١-٣٢٣.

[٣٨] (١). التفسير الكبير فخر الرازي ١١: ٣١٣، تفسير غرائب القرآن ٦: ٥٧٦. جوامع الجامع ٤: ٥٤٧، مجمع البيان ١٠: ٤١٢-٤١٤، تفسير روض الجنان و روح الجنان ٢٠: ٢٠٧-٤٣٠، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ١: ٩٢، الميزان في تفسير القرآن ٢٠:

- ۳۷۰- ۳۷۱
- [۳۹] (۲) .سوره شوری ۴۲: ۲۳
- [۴۰] (۱) . فضائل أهل البيت عليهم السلام: ۱۷۹ ح ۲۶۵، صحیح بخاری ۶: ۴۴ ح ۴۸۱۸، جامع البيان ۱۳: ۳۲ ح ۳۰۶۸۰، مقاتل الطالبیین: ۵۲، المعجم الكبير ۳: ۴۷ ح ۲۶۴۱، المستدرک علی الصحیحین ۳: ۱۸۹ ح ۴۸۰۲، الكشف والبيان ۸: ۳۱۰-۳۱۴، شواهد التنزیل ۲: ۱۸۹-۱۹۶ ح ۸۲۲-۸۲۸، الکشاف ۴: ۲۲۰، مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۱، التفسیر الكبير فخر رازی ۹: ۵۹۵، تفسیر بیضاوی ۵: ۸۰، ذخائر العقبی: ۲۵، تفسیر غرائب القرآن ۶: ۷۴، مجمع الزوائد ۹: ۱۶۸، الفصول المهمة ۱: ۱۵۵، الدر المنثور ۷: ۳۰۰، فتح القدير ۴: ۵۳۷، روح المعانی ۲۵: ۴۴-۴۶
- المحاسن: ۱۴۴-۱۴۵ ح ۴۵-۴۸، تفسیر فرات کوفی: ۳۸۷-۳۹۹، مقتل الحسين عليه السلام ابن أعثم کوفی: ۱۶۷، قرب الإسناد: ۱۲۸ ح ۴۵۰، تفسیر قمی ۲: ۲۷۵-۲۷۶، کافی ۱: ۴۱۳ ح ۷، و ج ۸: ۹۳ ح ۶۶، جوامع الجامع ۴: ۴۸، مجمع البيان ۹: ۴۲-۴۳، تفسیر روض الجنان و روح الجنان ۱۷: ۱۲۲-۱۲۷، متشابهات القرآن ومختلفه ۲: ۵۹-۶۰، عمدة عیون صحاح الأخبار: ۹۱-۹۴ ح ۳۸، ۳۹، ۴۴، ۴۷، ۵۹ و ۶۶ و ص ۴۱۷ ح ۶۱۴، تأویل الآيات: ۵۳۰ و ۵۳۳، تفسیر البرهان ۴: ۸۱۵-۸۲۴، بحار الأنوار ۲۳-۲۲۸-۲۵۳، و ج ۲۶: ۲۵۲ ح ۲۲، و ج ۳۷: ۶۵ ح ۳۶ و ص ۱۰۰ ح ۲، و ج ۴۳: ۳۶۱-۳۶۲ ح ۳ و ۴، تفسیر نور الثقلین ۴: ۵۷۱-۵۷۷، تفسیر کنز الدقائق ۹: ۲۵۵-۲۷۳، احقاق الحق ۳: ۲-۲۳، و ج ۹: ۹۲-۱۰۱، و ج ۱۴: ۱۰۶-۱۱۵، و ج ۱۸: ۳۳۶-۳۳۸، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۱۱۳، و ج ۲: ۵۷۲، ۶۳۲، ۷۰۵، المیزان فی تفسیر القرآن ۱۸: ۵۱-۵۳، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۲۲۹ ح ۱
- [۴۱] (۱) . منابع آن در ص ۲۷ پاورقی ۱ بیان شد.
- [۴۲] (۲) . منابع آن در ص ۱۱ پاورقی ۱ بیان شد.
- [۴۳] (۳) . شرح نهج البلاغه ابن ابی الحديد ۱۰: ۲۶۵.

اصول کافی ۱: ۴۵۹ ح ۳، شرح الأخبار ۳: ۷۰، أمالی مفید: ۲۸۲ ح ۷، نهج البلاغه صبحی صالح: ۳۱۹-۳۲۰ خطبه ۲۰۲، أمالی طوسی: ۱۰۹ ح ۱۶۶، دلائل الإمامة: ۱۳۸ ح ۴۶، روضة الواعظین ۱: ۱۵۲، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۶۴، كشف الغمة ۲: ۱۳۱، ۱۳۲، بحار الأنوار ۴۳: ۱۹۳ ح ۲۱ و ص ۲۱۱ ح ۴۰، الغدير ۹: ۵۰۹، احقاق الحق ۱۰: ۴۸۱، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۲: ۱۱۲۱-۱۱۲۴ ح ۱-۳، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۳۹۴ ح ۳ و ص ۴۰۲ ح ۲.

[۴۴] (۱). منابع آن در ص ۲۷ پاورقی ۱ بیان شد.

[۴۵] (۱). کافی ۱: ۴۵۸ ح ۲، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام ۱: ۹۱ ح ۵، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۲۹۳ ح ۱.

[۴۶] (۲). أمالی صدوق: ۱۷۶ ح ۱۷۸، دلائل الإمامة: ۷۵ ح ۱۳، بشارة المصطفى: ۱۸۲ و ۳۰۷، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۱۹۹، عمدة عیون صحاح الأخبار ۱: ۲۵۴ ح ۳۱۹، الفضائل ابن شاذان: ۵۲۴ ح ۲۲۱، كشف الغمة ۱: ۹۳، ۱۰۷، و ج ۲: ۷۷، فرائد السمطين ۲: ۳۴ ح ۳۷۱، ارشاد القلوب دیلمی ۲: ۱۴۲، المحتضر: ۱۰۹، بحار الأنوار ۲۷: ۷۴ ح ۱ و ص ۱۰۴ ح ۷۴، و ج ۲۸: ۳۸ ح ۱، و ج ۳۹: ۲۸۴ ح ۶۹، و ج ۴۳: ۱۷۲ ح ۱۳، احقاق الحق ۹: ۲۰۱ و ۲۶۷، و ج ۱۶: ۴۷۶، عوالم العلوم فاطمه الزهراء عليها السلام ۲: ۵۴۶، بیت الأحزان: ۴۷، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۵۰۰-۵۰۱ ح ۲۳ و ۲۴.

[۴۷] (۱). مقتل الحسين عليه السلام خوارزمی ۱: ۵۹ و در آن است «بهجة قلبی».

أمالی صدوق: ۱۷۵ ح ۱۷۸ و ص ۵۷۵ ح ۷۸۷، روضة الواعظین ۱: ۱۵۰، تفسير روض الجنان و روح الجنان ۴: ۳۱۸، بحار الأنوار ۳۷: ۸۵ ح ۵۲، و ج ۴۳: ۲۴ ح ۲۰ و ص ۱۷۲ ح ۱۳، احقاق الحق ۴: ۲۸۸، و ج ۹: ۱۹۹، و ج ۱۳: ۷۷ و ۷۹، و ج ۱۹: ۷۶، عوالم العلوم فاطمة الزهراء عليها السلام، ۱: ۱۲۹ ح ۲۳ و ص ۱۴۸ ح ۱۸، و ج ۲: ۵۴۲ ح ۲، مسند فاطمه عليها السلام عطاردی: ۱۴۷ ح ۴ و ص ۳۳۴ ح ۲.

[۴۸] (۲). منابع آن در ص ۳۷ پاورقی ۳ بیان شد.

- [۴۹] (۳) .سوره آل عمران ۳: ۴۳.
- [۵۰] (۱) .جامع البیان ۳: ۳۳۹ ح ۷۰۳۱، حلیة الأولیاء ۲: ۴۲، الاستیعاب: ۹۲۶، الکشاف ۱: ۳۶۲، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۷۹، التفسیر الکبیر فخر رازی ۳: ۲۱۸، الجامع لأحكام القرآن ۴: ۸۲، ذخائر العقبی: ۴۴، الدرّ المنثور ۲: ۱۸۸، کنز العمال ۱۲: ۱۴۵ ح ۳۴۴۱۱، فتح القدير ۱: ۳۳۸ - ۳۴۰.
- أمالی صدوق: ۱۸۷ ح ۱۹۶ و ص ۵۷۵ ح ۷۸۷، علل الشرائع ۱: ۲۱۶، معانی الأخبار: ۱۰۷ ح ۱، تفسیر القمی ۱: ۱۰۲، تفسیر عیاشی ۱: ۱۷۳ - ۱۷۴، تفسیر التبیان ۲: ۴۵۶، دلائل الإمامة: ۸۱ ح ۲۰ و ص ۱۴۹ ح ۵۸ و ص ۱۵۲ ح ۶۶، روضة الواعظین ۱: ۱۴۹، مجمع البیان ۲: ۲۸۹، تفسیر روض الجنان و روح الجنان ۴: ۳۱۸، بشارة المصطفی: ۲۷۴ ح ۸۹، مناقب ابن شهر آشوب ۳: ۳۲۲ و ۳۵۹، تفسیر البرهان ۱: ۶۱۸، بحار الأنوار ۳۷: ۸۵ ح ۵۲، وج ۴۳: ۲۱ - ۷۸ ح ۱۰، ۲۰، ۲۵، ۴۰، ۴۶، ۶۵، تفسیر نور الثقلین ۱: ۳۳۶ - ۳۳۸ ح ۱۲۷ - ۱۳۶، تفسیر کنز الدقائق ۲: ۸۳ - ۸۵، احقاق الحق ۱۰: ۳۴ - ۳۵، ۳۸ - ۳۹، ۴۹ - ۵۰، وج ۱۸، ۱۹، عوالم العلوم فاطمة الزهراء علیها السلام ۱: ۸۸ ح ۱ و ص ۱۲۸ ح ۲۳ و ص ۱۳۰ ح ۲۸ و ص ۱۳۳ ح ۳۸ و ص ۱۴۰ ح ۶۰، مسند فاطمه علیها السلام عطاردی: ۲۳ ح ۱۲ و ص ۱۴۷ ح ۴ و ص ۱۵۰ ح ۱۰، و ص ۳۲۳ ح ۱ و ص ۳۲۴ ح ۲.
- [۵۱] (۱) .سوره آل عمران ۳: ۱۰۳، شواهد التنزیل ۱: ۱۶۸ - ۱۶۹ ح ۱۷۷ - ۱۸۰، مقتل الحسین علیه السلام خوارزمی ۱: ۵۹.
- تفسیر فرات کوفی: ۹۰ - ۹۲ ح ۷۰ - ۷۶، تفسیر قمی ۱: ۱۰۸، تفسیر عیاشی ۱: ۱۹۴ ح ۱۲۲ و ۱۲۳، معانی الأخبار: ۹۰ ح ۱ و ۲ و ص ۱۳۲ ح ۱، أمالی طوسی: ۲۷۲ ح ۵۱۰، جوامع الجامع ۱: ۱۹۴، مجمع البیان ۲: ۳۵۵، تفسیر روض الجنان و روح الجنان ۴: ۴۶۴، مناقب ابن شهر آشوب ۲: ۱۱۸ و ج ۳: ۷۵ - ۷۶، عمدة عیون صحاح الأخبار ۱: ۱۱۶ ح ۹۵ و ص ۳۵۰ ح ۴۹۰، كشف الغمة ۱: ۳۱۱، تأویل الآیات الظاهرة: ۱۲۲ - ۱۲۳، تفسیر البرهان ۱: ۶۶۸ - ۶۷۲ ح ۱۸۶۱ - ۱۸۷۰، بحار الأنوار ۲۴: ۵۲ ح ۵ و ص ۸۲ - ۸۵ ح ۱ - ۹، وج ۳۶: ۱۵ - ۲۱

ح ۱-۱۶ و ص ۱۱۲-۱۱۴ ح ۶۰ و ص ۲۵۸ ح ۷۶ و ص ۳۱۲ ح ۱۵۷ و ص ۳۱۷ ح ۱۶۶
و ص ۳۳۰ ح ۱۸۸، تفسیر نور الثقلین ۱: ۳۷۷-۳۷۸ ح ۳۰۳-۳۰۸، تفسیر کنز الدقائق ۲:
۱۸۴-۱۸۵، احقاق الحق ۳: ۵۳۹-۵۴۰، و ج ۴: ۲۸۵ و ۲۸۸، و ج ۵: ۱۱۳ و ۱۱۵، و ج ۷:
۱۵۹-۱۶۰، و ج ۹: ۱۹۹ و ۲۰۸، و ج ۱۳: ۷۷، ۷۹ و ۸۴، و ج ۱۴: ۳۸۴-۳۸۶ و ۵۲۱-
۵۲۲، و ج ۱۸: ۲۲۸-۲۲۹ و ۴۷۳، و ج ۲۰: ۲۰۴-۲۰۵، عوالم العلوم فاطمه الزهراء علیها
السلام ۱: ۱۱۶ ح ۲.
[۵۲]) (۱).
منابع آن در ص ۳۹ راده ۱ بیان شد.
[۵۳] فاضل موحدی لنکرانی، محمد، پنج پیام، جلد ۱، مرکز فقهی ائمه اطهار (ع) - قم،
چاپ: اول، ۱۳۸۵ ه.ش.